

panorama

inforegio

29

Kevad 2009

Loovus ja innovatsioon

Konkurentsivõime arendamine regioonides

et

JUHTKIRI

Danuta Hübner

3

ÜLEVAADE

Euroopa innovaatiline ja loov tulevik

4–7

8–11

INTERVJUU

12–13

LAIALT LEVINUD

Euroopa kultuuripealinn: Liverpool 2008

14–17

MOTIIV

Võta tööle kogu inimene – kunst kui tee loomingulise töökohani

18–19

ÜHTSED ALUSED

Loovuse ja innovatsiooni edendamise nimel koos tegutsemine

20

UURI LÄHEMALT

21

REGIONAALPOLIITIKA PEADIREKTORAADI KULISSIDE TAGA

Euroopa ühtekuuluvuspoliitika tulevik

22

MANNHEIMI MUSIKPARKIS

23

NANOHEALTHI KESKUSES

24–25

VÕRGUNDUS

Viies konverents teemal Piirkonnad majandusmuutustes – võrgundus tulemuste saamiseks

26

VIIMASED TEEMAD, JÄRGMISED TEEMAD

27

28

KALENDRIKUUPÄEVAD

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

Fotod (leheküljed):

Kaas © EC

Leheküljed 3, 4, 5, 8/9, 18, 19, 21, 24/25, 26 – © EC

Lehekülj 6/7 – © Conseil général de la Savoie

Leheküljed 9, 11, 12/13, 27 – © iStockphoto

Leheküljed 14–17 – © Peter Claesson

Lehekülj 22 – © Ivo Kljuce (Musikpark Mannheim GmbH)

Lehekülj 23 – © Tim Claypole

Toimetaja: Raphaël Goulet, Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektooraat

See ajakiri on inglise, prantsuse ja saksa keeles trükitud ümbertöödelatud paberile.

See on saadaval 22 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_et.htm

Antud väljaandes avaldatud arvamused kajastavad autori vaateid ning need ei ühti tingimata Euroopa Komisjoni seisukohtadega.

Me elame rikkalikus mitmekesisuses, elavas ELis, mis on tulvil loovast energiast ja innovaativsetest ideedest. Nagu viimane konverentsi esineja ütles, on regioonid „piisavalt suurtena, et olla arvestatavad, ning piisavalt väikestena, et hoolida“ ideaalsed soodustamiseks antud loomulikku jõukust ning edendamaks seda kõikvõimalikel viisidel.

See Panorama väljaanne rõhutab loovuse ja innovaativsuse tähtsust terves ning jõukas Euroopas, mida on ka komisjon tervikuna tunnustanud, nimetades aasta 2009 loovuse ja innovaativsuse aastaks. Terve aasta jooksul arendab komisjon debatti selle üle, kuidas suurendada Euroopa loovat ja innovaativset potentsiaali ning kuidas tõsta teadlikkust loovuse ja innovaativsuse tähtsusest isikliku, sotsiaalse ja majandusliku arengu põhilise edasiviiva jõuna.

See debatt tõstatab küsimusi. Kuidas defineerida peamised mõisted: loovus, innovaativsus ja kultuur? Kuidas on need vastastikku seotud? Kuidas saab kultuur ja loov mõtlemine edendada innovaativsust? Kunst ja äri – kas need on õli ja vesi või on üks teisele kütuseks? Kuidas me saame aidata inimestel saavutada nende potentsiaali loovas ja innovaativses mõtlemises? Mis roll on haridusel ja eluaegsel õppimisel elanikkonna muutmisel dünaamilisemaks, kindlameelsemaks ning loovamaks? Panorama uurib mõningaid keskseid probleeme ning vaatleb mitmeid projekte, mis näitavad kõige paremini, kuidas saavad loovus ja innovaativsus panna aluse muutustele.

Ma loodan, et 2009. aasta nimetamine innovaativsuse ja loovuse aastaks on meie jaoks kui pidev meeldetuletus vajadusest visalt jätkata jõupingutustega moderniseerimise ja innovaativsuse vallas.

Pidevalt suureneva konkurentsi ja tõsiste globaalsete väljakutsete taustal on innovaativsed protsessid ja loovad lahendused hüppelauaks meie regioonide ja riikide kasvule ja heaolule. Oskused, ideed, protsessid: kõik koos aitavad need saavutada konkurentsivõimet.

Euroopa ei tohiks käesolevale majanduskriisile reageerida investeeringute vähendamisega oskustesse ja innovatsiooni. Meil peab olema kindlus usaldada oma ideede kvaliteeti ning kohanemisvõimet ja samal ajal peame me rohkem tegelema riigieelarvega ning andma paremaid tulemusi.

Danuta Hübner

Regionaalpoliitika volinik

” Innovaativsed protsessid ja loovad lahendused on hüppelauaks meie regioonide ja riikide kasvule ja heaolule ”

EUROOPA INNOVAATILINE

JA LOOV TULEVIK

2009 – Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta peaks innustama avalikkust mõtlema sellele, mida loovus ja innovatsioon tähendab ning kuidas aitavad need kaasa meie isiklikule elule, majanduslikule ning sotsiaalsele arengule. See idee on väga laialtlevik, mõisted väga raskesti defineeritavad ning kuigi sellesse valdkonda suunatakse aina rohkem ressursse, on tulemusi väga raske mõõta. Kuigi pole mingit kahtlust, et EL soovib jääda konkurentsivõimeliseks ning soodustab oma liikmesriikide poolt jagatud väärtusi, vajavad need teemad lähemat uurimist.

Ideede defineerimine, strateegia arendamine

Innovatsioon ja teadmiste ökonomika, liikumine loova majanduse suunas, haridus innovatsiooni ja loovuse vallas, avaliku sektori loovus ja innovatsioon, kultuuriline mitmekesisus kui loovuse ja innovatsiooni mootor, jätkusuutliku arengu väljakutsed, loova ja kultuurilise tööstuse potentsiaal – kõik need teemad tõstatatakse erinevatel debattidel kogu aasta jooksul.

Samal ajal kui võtmetähtsusega debattid leiavad aset Brüsselis, tegeldakse erinevates ELi regioonides loovuse ja innovatsiooni aastal järgmiste teemadega:

- paremate sidemete loomine kunsti, ettevõtluse, koolide ja ülikoolide vahel;
- noorte inimeste teadlikkuse tõstmine ettevõtlusest, tehes koostööd äri sektoriga, ja
- innovatsiooni arendamine avalikus ja erasektoris.

Aitamaks inimestel nendele teemadele keskenduda, on üle kogu Euroopa valitud prominentseid isikuid selle aasta saadikuteks. Paljud neist tuntud muusikutest, teadlastest, arhitektidest ning teiste valdkondade esindajatest on avaldanud oma arvamust mõistete „loovus“ ja „innovatsioon“ tähenduse kohta antud aastale pühendatud veebilehel.

Euroopa püsimine konkurentsivõimelisena

Loovad ideed ja innovaatilised lahendused osutuvad vajalikuks väljatulemisel 2008. aasta lõpus Euroopat tabanud majanduskriisi varjust. „Euroopa konkurentsivõime ning tööhõive stimuleerimine, eriti nendes majanduslikult keerulistes oludes, toob esile uusi ideid ning progressiivset mõtlemist,“ selgitas regionaalpoliitika volinik Danuta Hübner.

ELi üldine poliitika on Lissaboni strateegia töökohtade arvu suurendamiseks ning antud aasta eesmärgiks on rõhutada mõtetekujutust, kultuuri, loovust ja innovatsiooni, mis aitavad kaasa selles strateegias väljatoodud eesmärkide saavutamisele.

Kuid on oht, et avalik ja erasektor vähendavad samaaegselt kulude kokkuhoiuga ka nende tegevuste eelarvet, mille tulemust on raske mõõta ning mis tasuvad end ära pikemas perspektiivis. „Euroopa ei tohiks majanduskriisile reageerida investeeringute vähendamisega oskustesse ja innovatsiooni. Meil peab olema kindlus usaldada oma ideede kvaliteeti ning inimeste võimet kohanduda. Loomulikult peame me samal ajal nägema rohkem vaeva riikliku rahastamisega ning andma paremaid tulemusi,“ hoiatas volinik Hübner.

Kuna EL vaatab läbi oma strateegilist suunitlust järgmiseks kümnendiks ja sellest edasi, siis küsib ta meilt, mida me mõistame loovuse ja innovatsiooni all ning kuidas neid igal tasemel poliitiliselt, professionaalselt ja personaalselt soodustada.

” Innovaatilised projektid, mis on täna vaatluse all, näitavad selgesti, mida ühtekuuluvuspoliitika võib korda saata, ning on inspiratsiooniks teistele Euroopa regioonidele ”

Regionaalpoliitika volinik Danuta Hübner.

RegioStarsi auhinnaga tunnustatud Euroopa kõige innovaatilisemad projektid

16. veebruaril premeeriti Brüsselis 2009. aasta RegioStarsi auhindade jagamisel ELi igast nurgast pärit parimaid ja säravamaid ideid.

Euroopa Regionaalarengu Fondi kaasfinantseeritud oma valdkonnas kõige innovaatilisemad projektid võistlesid kolmes kategoorias: uurimistöö, tehnoloogiline areng ja innovatsioon; kliimamuutustega kohanemine või nende pehmemdamine; Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitikat kajastav audiovisuaalne käsitus.

Walesist pärit Diple printimistehnoloogia oli innovatsioonikategoorias võitja koos Wallonia uurimiskeskusega Cenaero Research. Diple't tunnustati edu eest uurimistöös kaasajegse tööstusliku trükkimise keskkonnamõtjude vähendamise valdkonnas. Seda teadmist rakendati laiemas trükitööstuses Walesis, mis on antud regiooni üks võtmevaldkondi.

Cenaero Research on suurepärane tugikeskus Wallooni lennufirmadele nende jõupingutustel innovatsiooni vallas, pakkudes neile arvulisele simulatsioonile ja modelleerimismeetoditele suunatud kogemust.

Kliimamuutuste kategoorias võitis Prantsuse valduses oleva Réunioni saarel asuv troopilises keskkonnas päikeseelektri tootmise keskus. Selle projekti väljakutseks oli päikeseplatade tehnoloogia kohandamine väga vähese avatud tasase pinnaga troopilisele saarele. See projekt aitas saarel liikuda energeetilise isemajandamise suunas, töötades välja lahendusi väga tugevast tuulest tulenevatele probleemidele, näiteks kokkupandavad paneelid, ning avatud maastiku vähesusest tingitud iseärasusele, mille lahenduseks oli paneelide asetamine ehitiste katustele.

Audiovisuaalse kategooria võitis avaliku teabe lühifilm „Kas te teate midagi ESPAst“. Selle filmi loojaks oli Kreeka majandusministeerium, peaosas tuntud näitleja, ning film rääkis ühtekuuluvuspoliitika prioriteetide saavutamisest Kreekas.

„Innovaatilised projektid, mis on täna vaatluse all, näitavad selgesti, mida ühtekuuluvuspoliitika võib korda saata ning on inspiratsiooniks teistele Euroopa regioonidele,“ ütles regionaalpoliitika volinik Danuta Hübner.

VAIMUTOIT

„Loovust võib pidada ülimalt innovatsiooni allikaks – see muudab loovad ideed toodeteks ja teenusteks. Selles mõttes on loovus alati asjasse kaasatud, kui innovatsioon viib majandusliku eduni.“

Hübner – Piirkonnad majandusmuutustes, 2009

„Tulevase kasvu võtmeteguriks on Euroopa kultuurile ja teaduse kvaliteedile rajatud Euroopa kodanike innovatsiooni ja loovuse potentsiaali terviklik areng.“

Eesistuja järeldused, Euroopa Ülemkogu, 13.–14. märts 2008

„Loovuse ja innovatsiooni tulemuseks ei saa olla jätkusuutlik majandus, kui see ei ole seotud kultuurilise mitmekesisusega, mis iseenesest on loovuse ja innovatsiooni allikas.“

Ján Figel, Haridus-, koolitus-, kultuuri- ja noorsoovolinik – Piirkonnad majandusmuutustes, 2009

Uuring „Kultuurimajandus“ (KEA) illustreerib elavalt kultuurisektori mitmepalgelist potentsiaali:

2004. aastal töötas selles sektoris ELi 25 liikmesriigis kokku 5,8 miljonit inimest (3,1% kogu ELi 25 liikmesriigi töötavast elanikkonnast); samal ajal moodustas see valdkond 2,6% ELi SKTst, mis on 654 miljardit eurot. Sama uuring seletab ka kultuuri majandusliku funktsiooni suurt tähtsust regionaalsel/kohalikul tasemel, mis seisneb selles, et kultuur on loominguiliste keskuste ja kohaliku arengu (nt festivalid, kultuuriturism) edasiviivaks jõuks.

Innovatsioon ja ühtekuuluvuspoliitika – lugu senini

„Regionaalne tase on ülimalt oluline nende tegevuste korral, kus innovatsiooni ja loovuse eesmärgiks on arendada majandust. Nad on piisavalt suured, et olla arvestatavad, ning piisavalt väikesed, et hoolida. Regioonid ja linnad on peamised arendajad.“ Rudolf Niessler, regionaalpoliitika peadirektoraadi juht, Piirkonnad majandusmuutustes, 2009.

Euroopa innovatsioonipoliitika on aja jooksul arenenud. Seitsmekümnendatel oli see keskendunud teadus- ja arendustegevusele, kaheksakümnendatel põhines see teadmiste edastamisel. Võib täheldada, et üheksakümnendatel ei olnud innovatsioon lineaarne protsess (uurimistöö – areng – rakendamine), vaid hoopiski keerukama süsteemi tulemus, mis hõlmas endas tervet osalejate võrgustikku, teiste seas ülikoolid, teadlased, riigivõimuorganid ning ettevõtted.

Ühtekuuluvuspoliitika aastate 2007–2013 programmi kohaselt mõistetakse innovatsiooni all kõikehõlmavat vahendit jätkusuutliku kasvu saavutamiseks. See sisaldab kaasaitavate tegevuste sarja, et maksimeerida potentsiaali – tugevust numbrites.

Kuidas on innovatsioon kasu saanud ühtekuuluvuspoliitika toest

Ühtekuuluvuspoliitika toetab innovatsiooni läbi struktuurifondide kaasfinantseerimise ning regionaalse juhtimise arendamise, põhinedes sellel, mis partnerluse innovaatiline poliitika, programmeeritud strateegiline areng ja määratlus iseenesest on. Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kohta käivad määrused käsitlevad innovatsiooni laiahaardeliselt neljas artiklis.

2006. aastal käsitles komisjon innovatsiooni enam integreeritud lähenemisega ning määras uued tegevusvaldkonnad. Sellele järgnes Euroopa Parlamendi otsus, millega eraldati suur osa struktuurifondide rahast teadmiste, innovatsiooni ja väljaõppe finantseerimiseks.

Sellele vaatamata võib innovatsiooniprojektide areng olla aeglane. Kuna selle valdkonnaga on seotud teatud riskid ning tulemusi on raske mõõta, on vaja aega ja kindlustunnet. Võimaldades riigivõimuorganitel ellu viia keskmise ja pikema perioodiga programme, on võimalik arendada integreeritud tugipakette erinevatele majandusliku ja sotsiaalse arengu valdkondadele. Näiteks on võimalik kokku tuua ettevõtjad ja teadlased või hariduspsühholoogid ja kohalikud võimuorganid ning anda neile aega innovaatilise koostöö tegemiseks. Keskmise ja pika perioodiga rahastamine teeb võimalikuks vajaliku strateegilise planeerimise.

Ühtekuuluvusprogrammid, mille sihiks on regionaalne tasand, on innovatsiooni soodustamiseks eriti efektiivsed vahendid, kuna regioonid pakuvad tootjate, tarbijate ning teadmiste vahendajate koostööks väga olulist lähedust.

Kultuuri panus ühtekuuluvusse – siht loovusele ja innovatsioonile Euroopas

Kuna innovatsiooni nimetatakse sageli ühtekuuluvama ja jätkusuutlikuma ühiskonna poole liikumise vahendiks, siis vajab see muudatusi asjades, mis võiks inimesi kartlikuks teha. Sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tööriistana aitab kultuur saavutada tasakaalu traditsioonide ja innovatsiooni vahel, tehes võimalikuks kultuuridevahelise ning põlvkondadevahelise dialoogi ja soodustades integratsiooni multikultuursetes ühiskondades. Majandusliku arengu katalüsaatorina võib kultuur kaasa aidata urbanistlikule arengule ning regeneratsioonile ja kohalikele kasvule ning tööhõivele.

Peaaegu 30% teadus- ja arendustegevuse väljaminekutest ELi 27 liikmesriigis on kontsentreeritud 12 regiooni, millest kuus asuvad Saksamaal, kaks Prantsusmaal ning Belgias, Taanis, Itaalias ja Rootsis on igas üks.

Esimesed 15 piirkonda, mis kulutasid vähemalt 3,5% SKTst teadusele ja arendamisele, on Saksamaal (6), Rootsis (4), Soomes (3), Prantsusmaal (1) ja Ühendkuningriigis (1).

Enam kui 86 miljardit eurot või 25% kogu struktuurifondidest on eraldatud innovatsioonile, mis hõlmab uurimistööid ja innovatsiooni, ITK uuringuid, ettevõtluse meetmeid ning innovatsiooni töökohas.

Täiendavad 6 miljardit eurot on eraldatud kultuurilistele infrastruktuuridele, teenustele ja kultuuripärandi säilitamisele.

Ühtekuuluvuspoliitika poolt toetatud regionaalsed ja kohalikud strateegiad on kultuuri edukalt integreerinud innovatsiooni ja loovuse edutamiseks järgmistes valdkondades:

- kultuuripärand;
- säästva turismi arendamine;
- sotsiaalmajanduslik areng, mis hõlmab loomingulise sektori, tööstuse, uurimistöö ning teiste valdkondade vahelist partnerlust ning
- kohaliku majanduse taaselustamine kultuurilise infrastruktuuri ja teenuste parandamise läbi.

Alpi tunnimees

Kui te jalutate Prantsuse-Itaalia Alpide kõrguval maastikul, ei ole ainult loodus see, mis teid lummab – vahetevahel on see inimeste kätetöö. Suurepärased kindlused kõrguvad üle kaljude ja järsakute, kasutades ära pinnavormi eelseid – dramaatiline meeldetuletus möödunud mässulistest aegadest.

Nende rajatiste korrashoidmine on tõsine väljakutse. Kultuuriline turism võib aga olla osa lahendusest.

INTERREG IIIA poolt rahastatud projekt tutvustas aastatel 2000–2006 neid muljetavaldavaid ehitisi, tuues mõlema riigi nii avalikust kui ka erasektorist kokku hulga inimesi. Projekti raames pakuti neile väljaõpet ja seminare ning arendati riikidevahelist võrgustikku, et hoida juhte kursis värskimate ideedega vaatamisväärtuste säilitamise ning kultuuriturismi arendamise kohta. Projekt aitas vaatamisväärsustel turismist kasu lõigata ja see toetas ka uurimistöid nende monumentidega kaasnevates arhitektuuri ja antropoloogia valdkondades.

Hulk regionaalstrateegiate mosaiigist toodud näiteid, kus kultuuri on kasutatud kohaliku ja regionaalse arengu ning sotsiaalse ühtekuuluvuse tööriistana. Järgmistel kuudel komisjoni poolt Euroopa ühtekuuluvuspoliitika raames käivitatav sõltumatu uuring annab konkreetsema ülevaate kultuuri panusest Euroopa regionide ja linnade majanduslikku arengusse.

Kindlasti on teretulnud ka kõik edasised uurimused kultuuri, loovuse, innovatsiooni ning laiema majanduse vahelistest positiivsetest seostest.

Kuigi on selge, et kultuur ja loovus võivad teistes majanduse valdkondades innovatsiooni soodustada, tõuseb kolm küsimust:

- Kuidas saab kultuur kaasa aidata loominguliste oskuste arendamisele eluaegse õppimise raames?
- Kuidas saab kultuur kaasa aidata loominguliste lahenduste arendamisele töökohal, kaasa arvatud sotsiaalse innovatsiooni läbi?
- Kuidas saab kultuur kaasa aidata uute teenuste ja toodete loomisele?

Regioonid 2020 – loovuse ja innovatsiooni roll tulevaste väljakutsete määramisel

„Regioonide arenguks on oluline võime uusi ideid arendada ja neid innovaatilisteks toodeteks ning teenusteks muuta.” Katarina Mathernova, peadirektori asetäitja, regionaalpoliitika peadirektoraat.

Arvestades ebastabiilsete globaalsete finantsturgude ning ettearvamatu muutuva dünaamikaga, millega EL uude aastakümnesse liikudes silmitsi seisab, on loodud analüüs Euroopat ees ootavate väljakutsete kohta.

Regioonid 2020 toob välja neli kõige tähtsamat väljakutset, mida on võimalik saavutada ainult loova ja innovaatilise mõtlemisega:

• Globaliseerumine

Teaduslikku ja tehnoloogilist progressi on soodustanud globaliseerumine, mis teeb innovatsiooni ja teadmised olulisemaks kui kunagi varem. Avatus uutele turgudele loob uusi võimalusi, kuid testib ka Euroopa võimet kohaneda struktuurimuutustega ning tulla toime sellega kaasnevate sotsiaalsete tagajärgedega. Teadmistel ja teenustel põhinevad muudatused majanduses on sama fundamentaalsed kui eelnevad muudatused põllumajandusest tööstuseks.

• Demograafilised muudatused

Meie ühiskonna tööjõu vanus ja struktuur on hakanud muutuma. Majanduslik efektiivsus ja vanuseline võrdõiguslikkus on muutumas üha pakilisemateks teemadeks ning vaja on innovaatilisi lahendusi. Moodused, mille abil me oleme eelnevates ELi arengu faasides tõusnud probleeme lahendanud, vajavad muudatusi, mis vastaksid probleemide endi muutuvale loomule. Migratsiooniprobleemid vajavad samuti innovaatilist lähenemist, sest kliimamuutuste ja looduslike ressursside nappuse tõttu kasvab surve maailma vaesematele.

• Kliimamuutus

Kliimamuutuste mõju on Euroopa päevakorras kesksel kohal. Kasvuhoonegaaside piiramine ning eesolevate vältimatute muutustega kohanemine vajavad võimalikult kiiresti kõiki võimalikke loovaid ja innovaatilisi lahendusi.

• Ohutu, säästev ja konkurentsivõimeline energiaallikas

Piiratud tagavarad koos suurenenud nõudlusega ning vajadusega vähendada heitgaaside hulka on tekitanud vajaduse innovaatiliste lahenduste järgi.

Me peame loovalt ja innovaatiliselt siduma keskkonna-, energia-, sotsiaal-, äri-, majandusliku arengu, haridus-, innovatsiooni- ja kultuuripoliitika, et tegelda eesolevate väljakutsetega.

DIRK AHNER

Peadirektor, Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektoraat

Hiljuti toimunud konverentsil käis üks esineja välja idee, et EL ei saa globaliseerunud maailmas enam konkurentsivõimeline olla ainuüksi tootlikkusele tuginedes. Nüüd peab lipukirjaks olema innovatsioon ja loomingulisus. Kas te nõustute?

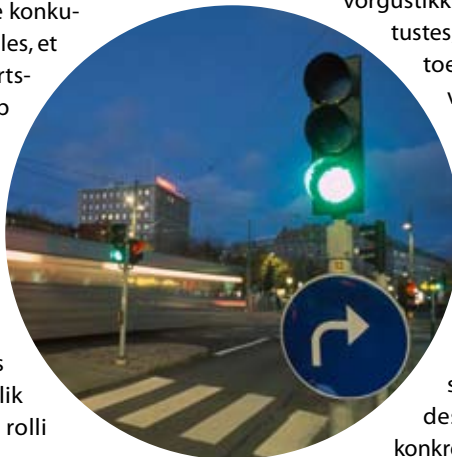
Jah, ma nõustun selle vaatega. Kui me jätkame konkureerimist igavesti globaliseerivas maailmas, siis me peame liikuma rohkem teadmiste põhineva majanduse suunas. Kahjuks tundub täna, et Euroopa jääb innovatsioonis oma peamistele konkurentidele alla. Peamine probleem tundub seisnevat selles, et ELil ei ole õnnestunud tehnoloogilist arengut kommertstodangusse ja protsessidesse üle kanda. See vajab tegutsemist mitmel rindel: rohkem investeringuid uurimistöödesse ja tehnoloogiasse, innovatsiooni edendamine uute või täiustatud toodetega, protsessid ja teenused, mis suudavad vastu pidada rahvusvahelises konkurentsisis ning suurema toe pakkumine majanduse loomingulisele ja innovaatilisele sektorile. Veelgi enam, on leitud palju tõendeid selle kohta, et loomingulisuse ja innovatsiooni arendamisel on tähtis roll koostööl ja lähedusel. Seetõttu saab piirkondlik arengupoliitika mängida ja peab mängima olulist rolli progressi edasiviiva jõuna.

Mida oleks võimalik teha loomingulisuse ja innovatsiooni soodustamiseks oma erialal Euroopas, riiklikul ja piirkondlikul tasandil?

Loomingulisus ja innovatsioon on meie jõupingutustel suurema majanduskasvu saavutamisel ja täiendavate töökohtade loomisel kesksel kohal. Euroopa ühtekuuluvuspoliitika raames on innovatsioon esmakordselt ajaloos välja toodud kui poliitiline prioriteet ning see on aastate 2007–2013 ühtekuuluvuspoliitika programmide tähelepanu keskpunktis. Aastateks 2007–2013 suurenevad investeringud innovatsiooni võrreldes eelmise programmide perioodiga (2000–2006) kolm korda. Ühtekuuluvuspoliitika toetab teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni umbes 86 miljardi euroga – see on veerand ühtekuuluvuspoliitika ressursidest. Palju raha kulutatakse võrgustike loomisele, koostööle ja rühmadele. Kuna innovatsioon on võti konkurentsivõime saavutamiseks ja säilitamiseks globaalses majanduses, on sellel massiivsel ühtekuuluvuspoliitika investeringul võime stimuleerida, kiirendada ja toetada majandust ning sotsiaalseid muutusi Euroopa regioonides ja ELis tervikuna. Oluliseks elemendiks on selles kontekstis regioonide koostöö, ka üle riigipiiride ulatuv. Regioonide ja riikide vahelised piirid ei tohiks takistada funktsionaalseid piirkondi, nagu näitaks tööstuspargid ja kobaretevõtted. Selles seisneb ka Euroopa integratsioon. Loomingulisust ja innovatsiooni võib aidata stimuleerida läbi paljude kontaktide, vahetuse ja ühiste arenguprojektide territoriaalne üle riigipiiride ulatuv koostöö piiriäärsetel aladel asuvate mikroregioonide vahel või riikidevaheline koostöö makroregioonides, nagu näiteks Läänemere ala.

Millised on veel võimalused on loomingulisuse ja innovatsiooni soodustamise eesmärgil lähemat koostööd arendada soovivatele regioonidele?

Pühendumus loovusele ja innovatsioonile on midagi enam kui lihtsalt raha. Euroopa ühtekuuluvuspoliitika soovib arendada koostööd, toetades hiigelsuurt üleeuroopalist võrgustikku kogemuste ja parimate praktikate vahetamiseks ning uute võimaluste arendamiseks. Uued algatused hõlmavad võrgustikku Piirkonnad majandusmuutustes, mis on loodud innovatsiooni toetamisel saadud kogemuste vahetamiseks. Üks peamisi selle võrgustiku teemasid on olnud tõesti majanduskasvu eesmärgil teadmiste ja innovatsiooni täiendamine. Meie jaoks on selle algatuse juures oluline see, et võrgustikus loodud ja arendatud ideed on jõudnud regionaalsesse arenguprogrammidesse ning need on üle kantud konkreetsesse tegevustesse.

” Piirkondlikud arengupoliitikad saavad mängida ja peavad mängima olulist rolli progressi edasiviivate jõududena ”

KARL-HEINZ BRANDENBURG

Professor ja MP3 leiutaja

Üks Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta saadikuid, professor Karl-Heinz Brandenburg, on informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia uurija, uurimisvaldkonna „Elektroonilise meedia meetodid“ juht ning Fraunhoferi digitaalmeedia tehnoloogia instituudi (IDMT) direktor. Professor Brandenburgi töö võimaldas arendada MPEG Layer-3 (MP3), MPEG-2 Advanced Audio Coding (AAC) meetodeid ja paljusid muid moodsaid audiokodeerimismeetodeid.

Hiljuti toimunud konverentsil käis üks esineja välja idee, et EL ei saa globaliseerunud maailmas enam konkurentsivõimeline olla ainuüksi tootlikkusele tuginedes. Nüüd peab lipukirjaks olema innovatsioon ja loomingulisus. Kas te nõustute?

See väide on olnud tõene juba pikka aega. Globaliseeruva majanduse tingimustes ei ole Euroopa looduslike ressursse omav regioon ega ole see ka enam maailma töökoda. Vaid uusim tehnoloogia ja innovaatilised ideed võimaldavad Euroopal globaalses majanduses konkureerida. Need uued ideed on meie ajastu rikkuseks – mitte ei ole selleks enam tooted ega teenused.

Osad uuringud näitavad isegi tänapäeval, et paljude ettevõtete toodangust on suur osa tooteid arendatud viimase viie aasta jooksul. Mõningates valdkondades on tekkinud selge vahe ettevõtete vahel, kes arendavad ja müüvad ideid, teised toodavad neid ning kolmandad turustavad neid tooteid, sageli oma enda kaubamärgi all. Selles rahvusvahelises tööstussektoris on tähtis panustada võimalikult palju nii ideedesse kui ka innovatsiooni.

Mida oleks teie arvates võimalik teha loovuse ja innovatsiooni soodustamiseks regionaalsel, riiklikul ja Euroopa tasandil?

Me peame mõtlema globaalselt ning endendama loovust ja innovatsiooni. See toimub mitmel tasemel: osa tervikpildist on kool, samuti ka kestva hariduse institutsioonid ja ülikoolid. Kui me teeme järeleandmisi selles

valdkonnas, siis ei ole meil võimalik olla teistest loovamad ja innovaatiivsemad. Loovus ja innovatsioon on ka mõttelaadi küsimus: need, kes tahavad teada vaid oma kitsast valdkonnast ning tegelevad ainult sellega, kukuvad läbi. Loovuse jaoks on oluline „mõelda väljaspool kasti“, minna mööda eraldatud mõtlemisest.

Teadus on olnud juba pikka aega globaalne. Teaduslikud väljaanded on kättesaadavad kõikjal maailmas ning teadlased teevad koostööd üle kogu maailma. Me peame sellist töötamist soodustama ning jätma kõrvale oma rahvusliku uhkuse – see on meile kõige kasulikum nii regionaalsel, riiklikul ja Euroopa tasemel. Teaduse ja arendustegevuse ning loova tööstuse soodustamine peab toimuma regioonidest kõrgemal ning ühiskond peaks sellele rohkem tähelepanu pöörama. „Loovuse ja innovatsiooni aasta“ aitab selle vajalikkust teadvustada, kuid me vajame ka õigeid prioriteete haridusele ja teadusele.

Kas loovus pole mitte kunstniku jaoks ja kuidas see teema puudutab inseneri?

Isegi inseneriteaduses on oluline mõelda „väljaspool kasti“. Inseneriteadus seisneb tehnoloogiate arendamises inimeste hüvanguks ning meie elu kergemaks ning elamisväärsemaks muutmises. Kui ma sammuksin kogu aeg sama rada, siis muutuksid asjad igavaks ning reaalselt poleks enam võimalik lahendada probleeme, millega me tänapäeval silmitsi seisame. Mõte seisneb selles, et vastus „see ei ole võimalik“ ei ole aktsepteeritav vastus, kuni ei minda vastuollu füüsikaseadustega. Insenerid peavad olema alati valmis leidma ootamatuid vastuseid hästi tuntud probleemidele – seda nimetame me „leiutiseks“. Täiesti juhuslikult tegelevad paljud insenerid loomingulise tegevusega, paljud minu Fraunhoferi kolleegid esinevad ka muusikutena.

” Vaid uusimad tehnoloogiad ja innovaatilised ideed võimaldavad Euroopal globaalses majanduses konkureerida ”

ODILE QUINTIN

Peadirektor, Euroopa Komisjon, hariduse ja kultuuri peadirektoraat

Hiljuti toimunud konverentsil käis üks esineja välja idee, et EL ei saa globaliseerunud maailmas enam konkurentsivõimeline olla ainuüksi tootlikkusele tuginedes. Nüüd peab lipukirjaks olema innovatsioon ja loomingulisus. Kas te nõustute?

Innovatsioon ja loomingulisus on võtmeks tuleviku elustandarditele. Euroopa peab muutuma leidlikumaks, tegema rohkem uuendusi ja saavutama parema turutendentsi. See on võetud teadmiseks kõrgeimal poliitilisel tasandil. Euroopa Liidu laiaulatuslikud innovatsioonistrateegiad on välja töötatud juba paar aastat tagasi ning selles suunas on astunud olulisi samme.

Innovatsiooni võime midagi muuta sõltub paljudest teguritest. Loomingulisus on üks nendest, mida ei ole veel täielikult avastatud. „Loomingulisuse-innovatsiooni“ liit toob esile taibukaid investeeringuid, mis võivad viia uute jätkusuutlike lahendusteni ning tuua kasu nii majandusele kui ka ühiskonnale. See on Euroopa loomingulisuse ja innovatsiooniaasta tähtsaim sõnum. Majanduslanguse valguses on see veelgi tähendusrikkam.

Mida oleks võimalik teha loomingulisuse ja innovatsiooni soodustamiseks oma erialal Euroopas, riiklikul ja piirkondlikul tasandil?

Keskonna loomingulisuse ja innovatsiooni arendamiseks peame me tegutsema kõikidel juhtimise tasanditel. Sellesse protsessi peavad olema kaasatud nii avaliku kui ka erasektori huvigrupid.

Loomingulisus on midagi enam kui kultuuri-/loomesektor ja innovatsioon on midagi enam kui teadus- ja arendustegevus. Me peame arendama koostööd erinevate valdkondade vahel, nagu näiteks kultuur, haridus, teadus, tehnoloogia, tööstus ning avalikud teenused. Me peame tugevdama innovatsioonisõbraliku ühiskonna oskusi.

Kogukondlikud vahendid toetavad ettevõtete koostööd, mis on koos mobiilsuse ja teadmiste edastamisega loomingulisust ja innovatsiooni edasiviiv jõud. Samasugust tuge on vaja nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.

Jätkusuutliku loomingulisuse- ja innovatsioonistrateegia loomiseks on vaja konkreetset tõendust.

Lissaboni strateegia uue faasi käivitamisel majanduskasvu saavutamiseks ning uute töökohtade loomiseks aastatel 2008–2010 tunnistasid ELi poliitilised liidrid, et tulevase majanduskasvu võtmeteguriks on Euroopa kodanike innovatsiooni ja loomingulisuse potentsiaali arendamine, tuginedes Euroopa kultuurile ja teaduse kvaliteedile. Kuidas on see teie arvates seotud kultuuriga kui loovuse ja innovatsiooni soodustajana?

Kultuur on seotud mitte ainult kunstiga, vaid ka teaduse, hariduse, tööstuse ja laiemaga majandusega. Kultuur ja loometööstus aitavad kaasa teaduse, tootearenduse ning teenuste innovatsioonile, turundusele ja kommunikatsioonile, „linnade kaubamärgistamisele“ ning kogukonna arendamisele. Kasutades võrgustikke ning partnerlussuhteid kohtades, kus läheb vaja valdkondadevahelisi oskusi, esindavad need uut kasvu mudelit globaliseerunud maailmas. Näited linnadest ja piirkondadest üle Euroopa demonstreerivad, kuidas saab kultuuri kasutada integreeritud lähene-mises jätkusuutlikule arengule majanduses ja ühiskonnas.

Väljakutseks on see, kuidas kasutada ära kultuuri tekitatud positiivne kõrvaline efekt. Me vajame hästi suunatud strateegiat kõikidel juhtimise tasanditel, et täiustada sidemeid kultuuri, loovuse, innovatsiooni ja sotsiaal-majandusliku arengu vahel. Tehes oma poliitika-ruumi kultuurile, teeme me ruumi loomingu- lisusele ja innovatsioonile.

” Väljakutseks on see, kuidas kasutada ära kultuuri tekitatud positiivne kõrvaline efekt ”

JAMIE OLIVER

Kokk

Jamie Oliver on rahvusvaheliselt tuntud kokk ning heategevusorganisatsiooni Restaurant Fifteen rajaja, mis pakub õppimisvõimalust noortele inimestele, kes vajavad oma koha leidmiseks maailmas teist võimalust. Oliver, kes sai Cornwalli restorani Fifteen jaoks toetust regionaalfondist, on ka Ühendkuningriigi tervisliku koolitoidu kampaania peamisi vedajaid.

Hiljuti toimunud konverentsil käis üks esineja välja idee, et EL ei saa globaliseerunud maailmas enam konkurentsivõimeline olla ainuüksi tootlikkusele tuginedes. Nüüd peab lipukirjaks olema innovatsioon ja loomingulisus. Kas te nõustute?"

Ma ei ole poliitik ning seega ei ole ma antud valdkonnas ekspert.

Kõik, mis ma tean, on see, et mis tahes ettevõtlusega te tegelete, peate pidevalt uuega kohanema ning ennast täiendama ja – tõsi – tegelema innovatsiooniga. Kuid innovatsioonil ei ole mingit mõtet, kui teie tooted pole heal tasemel.

Kui me alustame uue ettevõttega, siis me küsime endilt, kuidas oleks võimalik ületada oma lubadusi. Kuidas me saame olla kindlad, et meie juurde tullakse tagasi meie poolt pakutava kvaliteedi ja taskukohasuse ning sellega kaasneva loomingulisuse tõttu?

See on tõeline loomingulisus ning kui te ühendate selle esmaklassilise tootlikkusega, siis olete võitja – kõikide edukate restoranide köögid on sellised ... kõik Fifteenid on sellised, kaasa arvatud Cornwalli restoran, mille innovaatus on juba ELi poolt tunnustatud ... selles köögis valmib

üle 80 000 eine aastas, seega avamisest 2006. aasta maist saadik veerand miljonit ... loovus, innovatsioon, tootlikkus ... edukus.

Üle 200 tippklassi roa päevas on muljetavaldav tootlikkus, kuid inimesed ei tule siia sellepärast ... nad ootavad ... nad soovivad, et taldrikul olev toit vastaks nende isikupärale ja seda pakub neile loominguline tegevus köögis.

Lisaks sellele on Fifteen elav näide toimivast innovatsioonist, võttes noored inimesed, kes vajavad elus muutust – sageli teist võimalust – ning pakkudes neile koka ametit koos väljaõppe ning suurepärase

karjäärivõimalusega. Sellel on tugev mõju nii Fifteeni läheduses elavale kogukonnale kui ka teenindavale sektorile üldiselt.

Mida oleks võimalik teha loomingulisuse ja innovatsiooni soodustamiseks oma erialal Euroopas, riiklikul ja piirkondlikul tasandil?

Ma arvan, et sageli võib leida ettevõtteid ja organisatsioone, mille eesmärgiks ei ole arendada innovatsiooni – nad on rahul väljakujunenud olukorraga ja rasketel aegadel kannatavad just need ettevõtted kõige enam. Paljudel juhtudel peavad ettevõtted ja mõningal juhul ka valitsused inspireerima oma töötajaid olema loomingulised või värbama juurde selliseid töötajaid, kes on loomingulised ja võimelised ümberkorraldusi tegema. Olge julged ning ärge kartke katsetada uusi ideid.

Euroraha võib selle sündimisele kaasa aidata ... „võimaldama“ on minu arvates žargoon...kogu see raha ja talent ... terve maailmajao täis geniaalseid inimesi, kellega koos töötada! Tundke see ära, võtke see omaks, arendage seda, rahastage seda ... ning ärge katkuge oma juukseid, kui asi ebaõnnestub ... ka seda juhtub.

Milline on teie nägemus loomingulisuse, kultuuri ning modernse ühiskonna väljakutsete vahelistest seostest?

Mis puudutab loovust, siis minu arvates kingib modernne ühiskond võimalusi väljakutsetele vastu seismiseks. Mõningad Briti äriinimesed, keda ma imetlen, näiteks Paul Smith, Richard Branson, edendavad ühiskonda, kus väärtustatakse loomingulisust ning ma arvan, et me peaksime edukate ideede saamiseks julgustama üksikisikute loomingulisust.

Avalikkus on tänapäeval väga teadlik – võrreldes 20 aasta tagusega soovivad inimesed head kujundust, nõuavad nutikat mõtlemist, vaatavad, mida nad söövad ja joovad ... nad ei talu eilset. Nad on häälestunud nüüdisaegsele kultuurile.

” Mis tahes ettevõtlusega te tegelete, peate pidevalt uuega kohanema ning ennast täiendama ja – tõsi – tegelema innovatsiooniga ”

EUROOPA KULTUURIFEALINN: LIVERPOOL 2008

„Maailm ühes linnas“

Kultuuriपालinna programm sai alguse 1985. aastal Ateenast. Sellest ajast saati on kõikidele ELi liikmesriikidele määratud üks aasta, kui nad saavad välja tulla oma valitud linnaga. 2008. aasta nimetati kultuuriपालinnaks Liverpool muljetavaldava programmiga „Maailm ühes linnas“.

EL investeeris linna infrastruktuuriprojektidesse 1,5 miljonit eurot. See tõmbas ligi ka teisi kommertsinvesteeringuid, töötades palju suuremat majanduslikku efekti pikemas perspektiivis.

Liverpool on aastatel 1994 kuni 2006 Merseyside'i paigutatud Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) 1,405 miljardist eurost palju kasu saanud. See rahastamine muutis majanduslanguses vaevleva linna elavaks äri- ja kultuurikeskuseks ning tegi Liverpooli edukaks Euroopa Kultuuriपालinna tiitli kandjaks.

Paljud 2008. aasta üritustel koos esinenud kultuuripartnerid hoiavad kohaliku võrgustiku kaudu ühendust ka edaspidi. Luuakse võrgustikke kodust eemal Euroopa kultuuriपालinnade vahel.

Avauiritus

Selle ainulaadse ürituse algust tähistas Liverpoolis 40 000 külastajat. 800 esinejaga erilist õhtut kroonis endise biitli Ringo Starri esinemine.

Etteasted

Läbi terve aasta leidsid aset innustavad muusikasündmused, mis hõlmasid kõiki klassikalisi ja modernseid stiile. Sir Paul McCartney pöördus tagasi oma juurte juurde, andes koos populaarsemate Liverpooli bändidega Anfieldi staadionil kauaoodatud etenduse.

Kujutav kunst

Üle terve linna esitleti kõikvõimalikes kohtades osaliselt koostöös Liverpooli Biennaali kunstifestivaliga pöördelist kunsti. Uued väljapanekud töid muuseumidesse ja galeriidesse enneolematult palju külastajaid. Klimti väljapanek Tate Liverpoolis oli paljude jaoks kulminatsioon, kuid samuti osutus populaarseks elav tänavakunst. Tänavaid kujundas hiiglaslik mehaaniline ämblik, ikoonilised olendid moodustasid lugematul hulgal artistlikke variatsioone ning kummalised vaatamängud püüdsid pilke nii siseruumides kui väljas.

Üleminek

Aasta lõpuks oli Liverpool tähistanud oma ajalugu, võõrustanud vapustaval palju kultuuriiritusi ning elavdanud uusi mooduseid tuleviku vaatamiseks. 2009. aastal on Euroopa kultuuriपालinnadeks Vilnius ja Linz.

Kultuurne Liverpool on pikemaajalise arenduse keskmes, kujundamaks linna üheks Euroopa parimaks kultuurisihthokaks.

Uus Liverpool

Hulk äriprogramme ja algatusi toovad väikeettevõtteid üle kogu Loode-Inglismaa jätkuvalt kokku, arendades edasi piirkonnale kujunenud positiivset nägu.

Uuringu tulemused näitasid, et 79% Liverpooli elanikest olid arvamusel, et „linn on tõusuteel“.

Kaudsed tulud

Tegevustesse ja esinemistesse olid kaasatud kõik Liverpooli 67 000 koolilast.

Vahetu kasu kõigile

Investeeringute abil rajati Liverpooli palju uusi ilusaid hooneid. Echo Arena ja BT konverentsikeskus töid 2008. aastal sisse 216 miljonit eurot ning on juba täna kuni 2014. aastani broneeritud. Täiesti uus raudteearendus, Liverpool One, mis ühendab linnakeskust Albert Dockiga, tõi selle aasta jooksul sisse 2,16 miljardit eurot.

Neli aastat kestnud arendus kuni aastani 2008 tõi endaga kaasa 11,89 miljoni euro ulatuses investeeringuid kogukondlikku ja avalikku kunsti. Loominguliste kogukondade programm määras iga aasta jaoks alates 2004. kuni 2007. aastani teema, et luua nägemus sellest, mida võiks 2008. aastaga saavutada.

Selle aasta jooksul külastas kultuuriüritusi 15 miljonit inimest; enamik neist oli otseselt seotud Kultuuripealinna projektiga. 70% Liverpooli elanikest külastas mõnda muuseumit või galeriid.

Linna külastas 3,5 miljonit inimest, kulutades seal 864 miljonit eurot ning broneerides hotellides 1 miljon voodikohta. Hotellide täituvus tõusis rekordtasemele, olles ühes kuus kuni 81%.

Paljud neist külastasid turismiinfo keskust, 08 Place'i, mis oma hea teeninduse eest ka auhinna võitis. Turismiinfo keskuste külastatavus oli üldiselt kuni 150%. Tervitusprogrammi raames võeti turismisektorisse tööle üle 5000 kohaliku inimese ning parandati klienditeenindust.

Liverpoolist kirjutati üle maailma 12 000 artiklit, tõeses linna mainet ning muutes selle külastajatele atraktiivsemaks.

Kõik kogukonna osapooled olid sellesse atmosfääri kaasatud ning võtsid üritusest osa. Kohalike kaasamiseks kasutati tellimustöid ja üritusi ning dialoogi peeti isegi raskeimate teemade üle, nagu näiteks kuritegevus ja sotsiaalne tõrjutus.

Vabatahtlike programm inspireeris 1000 inimest üritusi korraldama ning levitama teavet selle kohta, kus mida võimalik näha on, mida võimalik teha või luua. Taksojuhid õppisid hoolega Tate'is Klimti ning mõned võtsid isegi moodsa kunsti kursusi. Inimesed esitasid endale väljakutse uute kunstiliikide nägemiseks kõikide teabevahendite ulatuses.

VÕTA TÖÖLE KOGU INIMENE –

KUNST KUI TEE LOOMINGULISE TÖÖKOHANI

Panorama külastas Rootsit, kus üks projekt rajab loominguulist liitu kunstniku ja töökohta vahel. TILLT asetab kunstniku organisatsiooni, et aidata töötajatel arendada loominguulisi lahendusi tänapäeva väljakutsetele.

Kui te jalutate Rootsi linna Göteborgi lähistel asuva haigla koridorides, siis paistab kõik selline, nagu olete oodanud. Põrandad peegeldavad laealust ribavalgustust, inimesed valgetes kitlites mööduvad teist mõttessevajunult. Kui te oleksite olnud nendes koridorides paar kuud tagasi, siis oleksite te ühinenud patsientide ja töötajatega, kes jäid vaatama tantsija ja koreograafi Mattias Olaisoni etendusi palatites.

„Nähes ennast läbi tema silmade, nägime me midagi, mis tunnustas meid, ning asju, mille me olime unustanud,“ ütles Marianne Olsson, projektijuht Angereds Närsjukhusi haiglas. „Ta tabas seda, kes me oleme ning pani meid asju selgemalt nägema.“ See projekt, mis on kunstniku poolt haiglas läbi viidud kahekuulise uurimistöö tulemus, on näide TILLTi tegevusest.

TILLT, Göteborgis asuv Rootsi ettevõtte, on käivitunud mitmeid programme, mis asetavad kunstniku inimeste töökohta. Kõigil pika-, keskmise- ja lühemaperioodilised programmidel on midagi ühist: need rakendavad spetsiifilise mõtlemise viisi antud kunstnikule ning vallandavad selle töökoahas ja see peaks muutustele kaasa aitama. Kunstnik, töötajate vajadused, eesmärgid, probleemid, programmi pikkus – kõik elemendid on hoolikalt kooskõlla viidud ning selle tulemus on sama unikaalne kui kõnealused inimesed.

Ning muutus toimub. Muutuseks on ühtne arusaamine, suhtlemine ja lähenemine tundmatusele. Muutub ka tootlikkuse tase – Göteborgi juhtimisinnovatsiooni- ja tehnoloogiainstituudi (IMIT) läbiviidud uuringud näitavad, et tootlikkus kasvab ning haiguspuhkuste arv väheneb.

Tagasi haiglasse. Olssonil ei ole mingit kahtlust: „Siin on palju vähem ebamäärasteid takistusi kui varem,“ ütles ta oma töötajate kohta. Enne Mattiase saabumist olid nad rahutud ja valvsad, ei teadnud, mida oodata ning paljud olid sellest erutatud. „Meil on hetkel käsil haigla ehitamine ja paljudel mõlkus meeles küsimus: Miks te meiega seda teete?“ naeris Olsson. Kuid kui see oli tehtud, olid inimesed väga positiivselt meelestatud – miski, mida juhatus saab nüüd kasutada uutele ideedele

lähenedes. „Me saame neile meelde tuletada, kui üllatavalt meeldiv võib olla proovida midagi esmapilgul võõrast või vaadata asju teise nurga alt. See on minule kui juhile oluline vahend. Minu töökaaslased on rohkem avatud, rohkem vastuvõtavad.“

Neid muudatusi on täheldanud kõik küsitletud juhid. „Te ei kujuta ette, kui meeldiv on juhtida inimesi, kes on motiveeritud

Programmist AIRIS

AIRIS – TILLTi juhitud aastapikkune programm, mille raames veedavad kunstnikud esimesed kaks kuud personaliga koos töötades ja uuringut läbi viies, jälgides töökohta, esitades küsimusi, ning hiljem mõtlevad organisatsiooni eesmärkide saavutamiseks välja ülesandeid.

Kunstnikud määrab organisatsioonidesse TILLTi projektijuht Roger Sarjanen, kes näeb eneses alati kättesaadavat varajast hoiatussüsteemi nii kunstnikele kui ka klientidele, kui nad peaksid tundma, et midagi on valesti.

Aja möödudes astub nii tema kui kunstnik protsessist välja, et arusaam ja motivatsioon tuleksid ikkagi töötajate poolt. Aasta lõpus TILLT lahkub, millele järgneb projekti lõpetav viimane kohtumine, jättes endast maha püsivad muutused.

ja ei karda näidata üles initsiatiivi,“ ütles Berit Hallersbo, inimressursside juht Vara kommunis. Pärast 19 AIRISe programmi läbitegemist aasta jooksul on hinnang selle kommunite kohta tublisti paranenud. Pool nende 1300-liikmelisest tugevast töötajaskonnast on kaasatud TILLTi projekti ning kavas on läbi viia veel 21. „Me tahame stimuleerida mooduseid, mis aitaksid meie töötajatel oma töömeetodeid arendada,“ lüüsis Hallersbo, ning on selge, et TILLTi kunstnikke kaasates on see ka õnnestunud.

Kuidas see kõik algas?

20. sajandi alguse Rootsi ühiskonnas tekkis arusaam, et kunst ning kultuurivajadus on kodanike jaoks fundamentaalse tähendusega. Soovist tunnustada kõikide õigusi kunsti ja kultuuri avastamiseks, tekkis kavatsus integreerida kunst igapäevase tööeluga. 1970-ndatel saadi selleks impulss, kui teatri-, näituse-, ja ooperisaali piletite müügiga tegelev organisatsioonide kett

hakkas era- ja avaliku sektori töötajatele pakkuma hinnaalandust.

Pia Areblad asus asjaga tegelema Göteborgi harukontoris aastal 2001: meil oli olemas Internet ja maailm oli justkui kättesaadavam – piletimüük ei tundunud enam parima lahendusena. „Meile eraldati raha kultuuri ja kunsti sektorist, Ettevõtluse ja kultuuriasjade komitee ja Regionaalasjade komitee poolt – mõlemad regionaalsel tasandil –, et uurida moodsuseid, mil viisil saavad kunst ja kultuur arendada tööelu ning vastupidi,“ selgitas TILLTi tegevdirektor Areblad.

Kuigi nad pidid tegutsema kogu regiooni ulatuses, ei eraldatud peale Göteborgi ülejäänud 48 kommunii jaoks täiendavat summat. „See oli väljakutse ja mulle meeldivad väljakutsed, sest siis peab mõtlema teistmoodi ning muutma oma arusaamu.“

Muutus toimus – me käivitasime vaid ühe piletsoodustust pakkuva kolleegiga kahekesi sündmustiku ning tuginesime vaid toetusrahadele. Tänapäevaks on TILLT – isegi nimi on uus – kasvanud 10 töötajaga organisatsiooniks, mis finantseerib ennast 65% ulatuses ise. Neile on just määratud kaks ELi toetusraha ning neil on Rootsi ettevõtete konföderatsiooni, ametiühingute ja kultuurisektori tugi.

TILLTi rakendamine mujal – kuidas saaks selle mõtte liikvele

Areblad alustas sihtpiirkonna kultuuriorganisatsioonide kokkutoomisega ning uuris neilt, kuidas võiks professionaalne kultuuriline tegevus nende kommunis tööeluni jõuda. Seejärel kutsus ta need organisatsioonid TILLTi liikmeteks. Järgmiseks sammuks oli klientide leidmine – esimeseks väljakutseks kohalik omavalitsus ning kommunii direktori nõussesamine. „Otsus kommunii tööelu arendamiseks kunsti ja kultuuri abil peab tulema direktorilt,“ seletas Areblad.

Kui ta oli kommunii juhi nõusse saanud, lähenes ta ametnikele, kes tegelevad kommunis ettevõtluse arendamise ja inimressurssidega – kohalikud võimuorganid on Rootsis suured tööandjad, ainuüksi Göteborgi linnas töötab 50 000 inimest. Visandati loominguline plaan, mis selgitas, kuidas võimuorganid töötavad, kui nende organisatsioon on täidetud kultuuriga.

Kui see oli saavutatud, siis oli järgmiseks loogiliseks sammuks ettevõtluse arendamise osakonnal mõelda sellele, kuidas kaasata erasektor ning läheneda kommunis asuvatele ettevõtetele. „Kui nad mõistavad, kuidas kunstnikuvõimed võivad tööpoolest nende valdkonda arendada, siis nad teatavad seda,“ ütles Areblad.

„Kõik, mida te vajate, on professionaalsel tasemel kunstnikud, võimuorganid ja erasektor ning seda mudelit on võimalik kasutada kõikjal,“ lisas ta. Samuti vajate te inimest, kellel on visioon ja tahtmine need kõik kokku tuua.

Kunst ja loomingulisus soodustavad innovatsiooni ja kasvu

Bertil Törsäter on West Götalandi regionaalarengu osakonna peadirektor. Ta on kindel, et organisatsioonid, kes arendavad praegu uut moodi mõtlemist, oskavad tulevasest majanduskasvust tekkivaid võimalusi paremini ära kasutada. „Loov mõtlemine avab võimalused muutusteks ning muutustes me praegu elame,“ ütles ta. West Götaland on proportsionaalselt üks suurimaid investeerijaid teadusesse ja arendamisse, millega loovus on Törsäteri arvates oma olemuselt seotud.

AstraZeneca, rahvusvaheline ravimifirma, kus töötab üle maailma 60 000 inimest, annab nende Göteborgi esinduses tööd 2000 inimesele, enamik neist on teadlased. Töödejuhataja Peter Nyström on kindel, et Törsäter ei eksi. „Kultuur, tervis, innovatsioon ja konkurentsivõime – selles on midagi.“ Ettevõttes kasvab arusaam, et üleminek korra ja kaose vahel, nagu Nyström seda nimetab, teeb imesid.

Nagu kõigil ettevõtetel, sõltub AstraZeneca edu ettevõtetena võimest uute ideedega välja tulla. See on midagi, mis saavutatakse Nyströmi arvates erinevate perspektiivide sidumisega. Nende poolt otsitud loominguline perspektiiv loodi kahes AIRISE programmis osaledes. Töödejuhataja Mikael Werner seletab: „Oma ettevõtte TILLTi projekti kaasamiseks on vaja julgust, sest pole teada, millega see lõpeb.“ Nemad lõpetasid sellega, et organisatsioon oli muutusteks paremini valmis. „Me näeme muutusi iga kuu ning pole mingit kahtlust, et pärast projektis osalemist on inimesed muutustele rohkem avatud ja need on vähem kurnavad.“

Nyströmi sõnul on suurimaks väljakutseks inimeste innustamine. „Meie töötajad ei ole kaugel Nobeli preemia tasemest ning raske on enda ootusi ületada, kui töötatakse vaid 80% võimsusel. Sa pead endast andma 120%. Peab olema õige suhtumine ning AIRISE projekt on meid selles suhtes aidanud.“

Törsäter väidab, et kunsti ja kultuuri toetusel regionaalsel tasandil on veel üks hea omadus: see teeb piirkonna välisfirmade jaoks atraktiivsemaks. „Me peame looma koha, kus inimesed tahaksid töötada,“ ütles ta. Volvo, AstraZeneca ning teised Göteborgis asuvad rahvusvahelised firmad palkavad töölisi, kes on harjunud valima suurlinnapiirkondade vahel. „Me peame

neile selgeks tegema, miks nad peaksid siia tulema,” selgitas Törsäter. Lahenduseks on uute süsteemide ja tegevusväljade loomine, mis soodustaks koostööd ettevõtluse ja loomingu sektori vahel. „TILLT on üks näide sellest, kuidas liita kaks jõudu ning saada selle sünergia tõttu midagi veel tugevamat.”

Kes maksab?

Kultuuriorganisatsioonid maksavad liikmekssaamise ja reklaami eest väikest tasu. Kohalikud võimuorganid ja erasektor peavad TILLTi programmides osalemise eest tasuma, olgu see siis aastapikkune AIRISE projekt, tellitud „loominguline töuge” või oma töötajate koolitamine TILLTi toetusel oma organisatsiooni „kultuurisaadikuks”.

„Nii ei pea me suure summa raha saamiseks pöörduma poliitikute poole. Kulud on jaotatud: kõik maksavad, kõik saavad kasu,” selgitab Areblad.

Kultuur ja ettevõtlus – midagi enam kui sponsorlus

West Götalandis on äri ja kultuuri seos midagi enam kui lihtsalt sponsorlus ega põhine enam pelgalt logodel ja ooperikavadel. „Kui me kasutame AIRISE projektis kunstnikku, näeme me selle mõju numbrites, kasu on mõõdetav,” ütles Rootsia Kaubandusliidu arengudirektor Hans Löwlund.

Ta arvab, et kunstnikud on kõige avatuma meelega, loovamad ja paindlikumad inimesed, kuid nad ei ole huvitatud kellegi palgal töötamisest. „Nad tahavad olla vabad,” selgitas ta, „seega, kui personalijuht sooviks sellise erakordse isiksuse leida, ei õnnestuks see tal.” Löwlund arvab, et ainus viis sellise kvaliteediga inimeste toomiseks ettevõttesse on nende sissetoomine kolmeks, kuueks või kaheteistkümneks kuuks AIRISE projekti raames. „Ühtäkki märkate te, et ettevõtte muutub avatumaks, innovaatilisemaks ja enesekindlamaks.”

Kunstnik kui teejuht uute lahendusteni

Ettevõtte teabejuht Klas Ålander ja globaalsete inimressursside direktor Eva Degerman töötavad ettevõttes FlexLink. Mõlemad on Löwlundiga nõus. Nende ettevõtte tegeleb tootmislogistikaga ja 2007 oli nende jaoks raske aasta. Otsus vahetada tarnijat andis aasta alguses tugeva tagasilöögi ning kuude möödudes toimusid ka mõned koondamised. „Kaastöötajad võitlesid vapralt, et konkurentsis püsida, see oli probleemataoline ja edukas. Ma olen veendunud, et kunstnike siinolek aitab, sest selle eesmärgiks oli perspektiivide avamine,” ütles Ålander.

Kuigi nad said üle sisemisest tagasilöögist, jääb väljakutseks endiselt globaalne finantskliima. Ålander on veendunud, et nüüd on aeg innovaatiliseks mõtlemiseks. „Ettevõtted peavad mõtlema uut moodi. Kunst ja kultuur on moodused innovatsiooni kindlustamiseks organisatsioonis.”

AIRISE projekti juhtimine vajab eriti palju pühendumist, selgitab Degerman, „on oluline, et seda ei nähtaks kui inimressursside teemat, see on kogu ettevõtte projekt. Te peate olema väga täpne selles, mida te soovite saavutada ning moodustama projektijuhtimise meeskonna, kuid mitte liiga suurt.” Projekti korraldamine ning teiste juhtide kaasamine on vaid osa väljakutsest. Innustama peab ka töötajaid.

Alguses oli väga palju ärevust. Töötajad ei tahtnud sellega üldse tegeleda. „Kui aga asi käima läks, siis olid nad 200% kaasatud ning see oli fantastiline,” ütles Degerman. Neil paluti teha mõned joonistused ning nendest korraldati näitus. „Teoseid laekus isegi pärast sündmuse lõppu. Kui nad olid asjaga algust teinud, ei tahtnud nad enam lõpetada,” meenutas Ålander.

Sellist entusiasmi kohtas ka kivivillast isolatsiooni tootmisega tegelev ettevõtte PAROC pärast TILLTi kaasamist. Inimressursside juht Lars Lindström on seni kasutanud TILLTi kahe AIRISE projekti läbiviimisel – kolmas on käiku minemas. „Õiget hetke ei ole kunagi ja inimesed vaidlevad teile vastu, sest kuigi projekt on mujal toiminud, on nende töökeskkond teistsugune. Inimesed otsivad vabandusi. Kuid te peate asja kallale asuma. See nõuab julgust,” ütles ta.

Kuidas AIRISE projekt praktikas töötab

„Juhataja vaatenurgast – inimestele see alguses ei meeldi, kuid te peate olema järjekindel ning oma tõekspidamistele kindlaks jääma, et saaksite protsessi juhtida. Te peate selle toimumise ajal oma töötajate ärevust ohjeldama. Kuid see on alati ka väga lõbus. Patsientidele see meeldib, nad istuvad ooteruumis ning mõni tantsija tuleb kepseldes sisse – see paneb paljud naerma ning muudab inimesed lõbusaks ajal, mis tavaliselt on meie kõigi jaoks ärev.” Marianne Olsson, projektijuht Angeredsi haiglas

PAROCi probleemiks oli liikumatus: rasketööstus oli kohapeal tegelenud terve generatsiooni, viis vahetust tähendas seda, et korraga oli ühe katuse all vaid 20% töötajatest ning kuigi kaks tehas asetsevad kõrvuti, võinuks nende vahel olev sein olla mäekõrgune. Nad olid rööbastes. „Ma tahtsin, et inimesed tunneksid siin töötamise üle uhkust.“

Ja uhkuse tundmiseks on ka alust: tehases toodetav kivivill-isolatsioon on ülimalt energiasäästlik. Sellel tootel on selge keskkonnanõbralik mõju, soojustades palju efektiivsemalt kui alternatiivsed materjalid, ning Lindström tahtis, et tema töötajad selle üle uhkust tunneksid. „Selle asemel, et nad mõtleksid: „Ma vihkan siin töötamist, aga ma pean oma hüpoteeiki maksma,“ tahtsin ma, et nad mõtleksid: „Mul on võimalus töötada PAROCis ja ma teen midagi meie keskkonna heaks,“ ütles ta. Seega kaasas ta TILLTi.

TILLTi projektijuhi Roger Sarjaneni poolt hoolega valitud kunstnik/juhataja saabus kohale ning veetis kaks kuud kuulates ja jälgides.

Tulemus: samad töötajad, teistsugused inimesed

Siis tulid ülesanded. Pärast mõnda näpunäidet, kuidas läbi objektiivselt „vaadata“, lasti töötajatel üksteist pildistada nii, nagu igaüks arvas nende tegemisi kõige paremini kajastavat. Fotode tegemine ja hiljem nende eksponeerimine viis töötajad kokku. Sama ülesandega tegelemine soodustas üksteisega suhtlemist ning fotod andsid neile uue nägemuse oma kolleegidest ja piltide kvaliteedi üle tunti uhkust.

Tobe võistlus tõi endaga kaasa ka ribide murdmist – ja seda meeste vahel, kellest paljud on viiekümnendates ja on töötanud kõrvuti 20 kuni 30 aastat või enam ilma teineteisel kättki surumata. Samuti kadus ära lõhestav konkurent! Naer, koostöö, ühine äratundmine.

Üks töstukijuht võttis oma ülesandeks koguda kokku tehase helid, mida ta nimetas „Masinate häälteks“. Märtsis esines ta Rootsi TVs ning rääkis oma osalemisest selles projektis ja ütles, et ta näeb nüüd kultuuri inimeseks olemise definitsioonina. Lindström selgitas: „Tema ülesanne pani teda oma töökeskkonda nägema täiesti teistmoodi ning see, mis ta oma nägemuse muutmise tulemusena lõi, on tema jaoks õigustatult suur au.“

Meedia tähelepanu ei saa halba teha? Ning oma vastuses avalikustab Lindström veel ühe AIRISE projekti edukuse tähtsa omaduse, juhtimise kvaliteedi: „Reklaam on suurepärase, kuid mis mulle tõeliselt meeldib, on see, et see annab mees-tele midagi, mille üle on sõprade, pere ja naabritega grillides hea hoobelda. Nad saavad öelda: „Tead, me olime eelmisel nädalal ajalehes.“ Mulle meeldib, kui neil on millegi üle uhkustada.“

Tehase juht Michael Gustavsson selgitab, et projektile järgnenud aastal suurenes toodang 20%, tähelepanuväärne ja enneolematu tõus. Haiguspuhkuste arv on samuti vähenenud. Uuringute tegemine töötajate seas oli enne projekti tänamatu tegevus, ainult 5% vastasid tööelu kvaliteedi kohta käivale küsimustikule. Pärast projekti läbiviimist vastas 95%. Tundub, et PAROCi töötajad on ennast sisse lülitanud. „Nüüd saavad nad kokku ka pärast tööd ning veedavad koos aega,“ ütles Lindström. Tänu tema visioonile saavad nad natuke ka uhkustada.

Kuhu nüüd?

TILLTi järgmiseks sammuks on haarata oma töösse Euroopa mõõde – jagada oma teadmisi ning õppida teistelt, kes tegutsevad sarnaste eesmärkide nimel.

Just saadi kaks ELi toetusraha, mis on ülimalt oluline TILLTi parimate saavutuste jagamiseks. Nad saavad 1,5 miljonit eurot aastas järgmise kolme aasta jooksul – 780 000 eurot igal aastal ELi INTERREG IVA fondist ning ülejäänud tuleb Skandinaavia piirkonnas praktiseerides. Seda raha kasutatakse projektiga „Loomingulisuse vastasmõju tööelus“ jätkamiseks, hõlmates nelja regiooni: Lõuna-Norra; Ida-Norra; Põhja-Taani ning Lõuna-Rootsi. Tuginedes TILLTi kogemusele, on tähelepanu pööratud uute meetodite loomisele, uuringute teostamisele seni tehtud töö mõjude kohta ning töö kvaliteedi hoidmisele jätkuvalt kõrgel tasemel. Üldiseks eesmärgiks on kunsti olemuse hoidmine arendava jõuna Euroopas.

TILLT on saanud ka 150 000 eurot toetust ELi esimese kultuuril põhineva rohelise raamatu arendamisel partnerina, jagades oma teadmisi loomingulisuse ja innovatsiooni reklaamimisel ühiskonnas kunsti ja kultuuri meie igapäevaelu sidumisega.

„Ma olen veendunud, et peame võtma vastu väljakutse Euroopas loomingulisust ja innovatsiooni arendada, et saada maailma kõige dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks. See seisneb uutes eesmärkides ning kunst on vahend pidevaks kasvamiseks. See on teekond kõikides selle tähendustes,“ ütles Areblad.

LOOVUSE JA INNOVATSIOONI EDENDAMISE

NIMEL KOOS TEGUTSEMINE

Inimesed ja ettevõtted arenevad, leides uusi mooduseid töötamiseks ja elamiseks. Euroopas loob meie kaasaegne mõtlemine innovaatilist teadust, paremaid äriühendusi ja kultuurilise väljenduse lõputut mitmekesisust. Kui me müüme toodetud produkti või otsime mooduseid kunsti mõistmiseks, siis me leiame uusi dimensioone.

Lissaboni strateegia kasvu ja töökohtade hüvanguks, mis seisneb majandusliku kasvu sidumises laiemate tuludega ühiskonna ja keskkonna heaks, on suurepärase raamistik võistlevatele äriideedele, mis just seda teevad. Äris seisnevad nutikad ideed alati toodetes, mis toimivad paremini ja toovad rohkem tulu.

Kultuurielus tähendavad uued esitamisiisid kunstiteoste, muusika, teatri või kino esitamist viisil, mis vaatajaskonda alati inspireerib ja proovile paneb. Vanadele teostele antakse uus elu ning uued kunstivormid ilmuvad pidevalt.

Euroopa Komisjonis on loominguilistele ja innovaatilistele toodetele ning lahendustele juba antud rahastamises prioriteet. Loovuse ja innovatsiooni aasta eesmärgiks on määrata ühtsed prioriteetid erinevate huvide seas. See annab tuge paljudel teemadel diskuteerimiseks, alates meditsiiniuuringutest kuni kujutava kunsti ja ooperini, astronoomiast ja kosmosest eluaegse õppimiseni ning IT-mängudeni hariduses. Järgnevalt on välja toodud mõned olulisemad teemad komisjoni direktoraatidest.

Uute lähenemiste seadmine uurimistöösse

Teadusuuringute peadirektoraati kasutatakse kaasaegse teaduse ja tehnoloogia tasemel töötamiseks. Tänaused projektid on kõik täielikult integreeritud uurimistööd, mis vastavad turu ja ühiskonna vajadustele paljudel erinevatel tasanditel. Nende projektide peamiseks eesmärgiks on ELi heaolu ja konkurentsivõime toetamine, teaduse rolli tähtsustamine kaasaegses ühiskonnas ning riikide teadustöö ühendamine Euroopa tasandil juhitavate projektidega.

Sel aastal toimus suur sündmus, **Teadusliku töö ühendus '09**, mis tõi teadlasi kokku ettevõtjatega ning töösturitega. See peeti maikuu Prahis, osana Tšehhi ELi eesistujamaa rollist, ning seal tutvustati paljusid põhjanevaid uurimisprojekte, mida EL juba rahastab. Osavõtjad olid olemasolevast tööst inspireeritud, kuid elulise tähtsusega oli juhiste saamine oma projekti jaoks Euroopa uurimistöö fondist raha hankimise kohta ning selle kohta, kuidas leida asjast huvitatud investoreid ja kaasosalisi, kellest võiks saada partner.

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) on komisjoni poolt loodud uus organisatsioon, mis soodustab ülikoolide, uurimiskeskuste ja ettevõtete koostööd. EIT keskendub teadmiste edastamisele ja demonstreerib, et uurimistöö viib tõesti innovaatiliste turustatavate toodeteni. Nende esmasteks prioriteetideks on kliimamuutuste, taastuva energia ja sidetehnoloogia valdkonnad.

Loovuse ja innovatsiooni aasta – ettevõtte tööriist

Euroopalik innovatsioonivaist muudab ELi koduks paljudele ettevõtetele, kes pakuvad kõige täiuslikumat tehnoloogiat, kõrge kvaliteediga tooteid ning edendavad keskkonna jätkusuutlikust ja sotsiaalset kasu. Aitamaks veel rohkemate ettevõtetele areneda ja kasvada, kasutab ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat veel paljusid vahendeid selle plaani edendamiseks.

Esimene Euroopa **VKE nädal** toimus mais, pakkudes uutele ettevõtetele tuge ning kutsudes olemasolevaid väike- ja keskmisi ettevõtteid üles oma eesmärgi veelgi kaugemale laiendamiseks. Väike- ja keskmised ettevõtted, mis on sageli alguspunktiks meid ümbritsevatele suurtele ideedele, on eriti viljakas pind innovatsioonile ja loovale mõtlemisele. See nädal sisaldas ka unikaalset interaktiivset väljapanekut **VKE kogemus**, kus praktilise loomuga eksponaadid kutsusid külastajaid „vaatama, nuusutama, puudutama ja kuulama“, mis tunne on olla ettevõtja.

Kultuur kui loovuse ja innovatsiooni edasiviiv jõud

Oma rollis aasta koordinaatorina kasutab hariduse ja kultuuri peadirektoraat kultuuriprojektides leiduva innovatsiooni mitmekesisust, et ergutada uusi lähenemisi ettevõtlusele ja Euroopa integratsioonile. Kui selle aasta keskmes on kultuur, siis on võimalik osa võtta kõikidel inimestel üle kogu Euroopa, kuna majanduslikud, sotsiaalsed ja etnilised erinevused on kõrvale tõstetud.

Meis kui indiviidides tekib meie võime luua ja uuendada rahulolutunde, mis võimaldab meil endid paremini väljendada. Muusika, kunst, teater, film ja kirjandus pakuvad meile loomingulist väljundit nii paljudes erinevates vormides. Suur personaalne ja sotsiaalne kasu tuleneb sellest kogemusest.

Samal ajal võib kultuur sisse tuua ka majanduslikku tulu ning olla alarahastatud valdkondade taassünni liikumapanev jõud. Kultuuriprogrammide arendamisel ja kohaliku majanduse toetamisel läbi kultuuri on sügav äriiline loogika. See ei arenda loovust ja innovatsiooni ainult osalejate hulgas, vaid julgustab mobiilsust ja tulemuslikke muutusi terve firma ulatuses.

Kultuuri asetamine majanduse ja ühiskonna südamesse

Kultuuri, loomingulisuse ja innovatsiooni vaheliste sidemete demonstreerimine on Euroopa asjade integreeritud kultuuri kõige esimese poliitilise raamistiku **Euroopa kultuurikava** jaoks fundamentaalne. 2009. aasta septembris Brüsselis toimuv **Euroopa kultuurifoorum** on võimalus üle vaadata senised saavutused ning stimuleerida järgmisi. Samal ajal edendatakse ka teisi poliitikaide, nagu näiteks uute oskuste ja töövõimaluste propageerimine, eluaegne õppimine, innovatsioonitööstuses ning kultuuri tugevuse rakendamine globaalsesse majandusse. Kõik seisneb loominguliste ja innovaatiliste ideede kasutamises majandusliku tugevuse ning individuaalse ja sotsiaalse heaolu ehitamisel.

Kultuurikogemuse rajamine igasse sektorisse

See aasta on võimalus paljudele erinevatele valdkondadele ühiste eeliste jagamiseks ning sünergiate ja positiivsete välismõju efektide loomiseks, nagu võib selgelt välja lugeda riiklikul ja ELi tasandil toimuvate ürituste programmidest. **Orbis Pictuse näituse** sarnased kunstisündmused on inspireeritud teaduslikust innovatsioonist astronoomias ja kosmosevaldkonnas ning samas kontserdid jagavad rambivalgust uute

arendustega ökoinnovatsioonis. Iirimaal koolides toimuv uus disainivõistlus **Imagine 09** kutsub õpilasi üles looma esemeid tuleviku klassiruumi jaoks ning kirjeldama oma nägemust sellest, kuidas need esemed muudaksid nende õppimist paremaks. Tõeliseks väljakutseks on see, kuidas oma visioonid ellu viia, tuues teised, kultuuri abil täiendatud loovad oskused ettevõttesektorisse ning soodustades tihedat koostööd kultuuri, hariduse, teaduse ja tehnoloogia, ettevõtluse, avaliku teenistuse ning tervikuna meie ühiskonna vahel.

Uued tõendid kultuuri ja loomingulisuse kasulikkusest

Hiljuti läbi viidud uuring **Kultuurimajandus Euroopas** oli esimene, mis mõõtis kultuuri ja loova tööstuse otsest majanduslikku mõju ning ELi regioonide ja ettevõtete kaudseid saavutusi. Uus uuring kultuuri mõjust loomingulisusele uurib siiani suuresti alahinnatud sidemeid kultuuri, loovuse, innovatsiooni ja laiemajandusega.

Majandustermineid kasutades: kultuurisektoril on juhtiv roll tööhõive ja kasvu mõjutamisel. Kuid oluline on ka see, et kunst lisab loovust ka teistesse majandusvaldkondadesse, eriti neisse, mis on seotud info- ja sidetehnoloogiatega, andes oma esitusele hoogu ning töötades huvitavamates piirkondades.

Ettevõtted on nüüd paremini varustatud innovaatilist tüüpi töötajate ja jätkusuutlikuma toodangu arendamiseks. Kasvu on nähtud kõikides ELi piirkondades. Kultuurilise innovatsiooni kaasahaarav olemus on võimas jõud kogukondade kokkutoomiseks ning neile konkreetse visiooni andmiseks sellest, kuidas ELi integratsioon võib majanduse öitsengule aidata.

Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta 2009

Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta ametlik veebileht
<http://create2009.europa.eu/>

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2008. aasta 16. septembri otsus nr 1350/2008/EÜ Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta (2009) kohta, *Euroopa Liidu Teataja* L 348, 24.12.2008, lk 115
<http://eur-lex.europa.eu/et/index.htm>

Euroopa Komisjoni lingid

Euroopa Komisjoni hariduse ja kultuuri peadirektoraat
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_et.html

Euroopa Komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat
http://ec.europa.eu/enterprise/index_et.htm

Teisi kasulikke linke

eTwinning – Euroopa koolide kogukond
<http://www.etwinning.net/et/pub/index.htm>

Euro Creator – digitaalmeedia võrgustik koolidele
<http://www.eurocreator.com/>

Euroopa ettevõtluse ja innovatsioonikeskuse võrgustik
<http://www.ebn.be/>

Euroopa ettevõtluse videoauhinnad 2009
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/video-award/index_et.htm

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut
<http://ec.europa.eu/eit/>

Konverentsi Piirkonnad majandusmuutustes programmid ja presentatsioonid (16.–17. veebruar 2009) „Tulemuste võrgustik“
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/networking/programme_en.cfm?nmenu=4

Innovatsiooni arendamine eluaegse õppimisega
<http://www.elearningeuropa.info/>

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2006. aasta 18. detsembri soovitus 2006/962/EÜ eluaegse õppimise võtmetähtsuse kohta, *Euroopa Liidu Teataja* L 394, 30.12.2006, lk 10.
<http://eur-lex.europa.eu/et/index.htm>

Kevadpäev Euroopas 2009 – Ideed liigutavad Euroopat
<http://www.springday2009.net/>

Lingid selles teemakäsitluses mainitud projektide kohta

Kultuuriettevõtete majanduslikud liidud – finantsnõu, info ja väljaõpe väikeettevõtetele, ettevõtjatele ning indiviididele kultuuri ja loomingu sektoris.
<http://www.connectedcreatives.eu/default.aspx>

Jamie Oliveri restoranid Fifteen, registreeritud heategevus, mis pakub noortele inimestele kutsealast õpiaega kokana
<http://www.jamieoliver.com/fifteen>

Liverpool – Euroopa kultuuripealinn
<http://www.liverpool08.com/>

Swansea Ülikooli NanoHealthi keskus
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

MusikPark – Mannheim
<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

TILLT
<http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The%20concept>

Link järgmise teema võtmeveebilehele

ELi Balti mere regiooni strateegia
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

EUROOPA ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA TULEVIK

Poliitika tegemine – Panorama heidab tavapärase pilgu regionaalpoliitika närvikeskusesse, Brüsselis asuvasse peadirektoraadi peakorterisse.

Euroopa ühtekuuluvuspoliitika tulevik – sõltumatu eksperdi raport

Arutamaks Euroopa ühtekuuluvuspoliitika tulevikku kaugemale kui aasta 2013, kutsus komisjon Itaalia majandus- ja finantsministereid prominentse majandusteadlase dr Fabrizio Barca koostama sõltumatut raportit, et näha, kui efektiivne regionaalpoliitika tegelikult on, ning andma soovitusi edaspidiseks. See teema on väga oluline – sellega on seotud ka laiemad teemad nagu ELi eelarve ja tulevikuprioriteedid.

Debatt ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle sai alguse aastal 2007, kui avaldati majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse neljas raport. Sellele järgnes 2008. aasta novembris avaldatud komisjoni regioonide raamat 2020. Antud dokument analüüsis esimest korda nelja tänapäeva peamise väljakutse – globaliseerumine, demograafilised trendid, kliimamuutus, energiakasutus ja tarnimine – tõenäolist pikaajalist mõju.

Rohkem kui aasta jooksul on dr Barca organiseerinud diskussioone ja seminare akadeemikutega ja poliitikutega üle kogu Euroopa, Ühendriikide ja Uus-Meremaa. Aruanne on nende diskussioonide tulemus. Peegeldades Euroopa ühtekuuluvuspoliitika saavutusi ja mõjuvõimu, räägib Barca aruanne majanduslikust ratsionaalsusest ning arenduspoliitika

motivatsioonist, mis on keskendunud olulisele kohale: poliitikale, mis võtab arvesse oma rakendamiskoha iseärasusi ning saab aru, et poliitika rakendamise koht on seotud poliitika rakendamise viisiga.

Koos asukohapõhise poliitika tähtsuse arvesse võtmisega näeb Barca aruanne ka seni teostatud ühtekuuluvuspoliitika plusse ja miinuseid ning annab soovitusi olulisemate teemade käsitlemiseks.

See annab mõningaid soovitusi, kuidas peaks ühisjuhtimise põhimõtet, sisuliselt liikmesriikide ja komisjoni vahelist suhet, moderniseerima ja tugevdama. See raport soovitab ka, et mõjude hindamine peaks olema ühtekuuluvuspoliitika selgrooks ning liikmesriikide iga-aastaste strateegiliste raportite arutamiseks võiks luua ametliku nõukogu ühtekuuluvuspoliitika komitee.

See aruanne on täiesti sõltumatu ning ei esinda tingimata komisjoni vaateid. Selle järeldused võetakse arutusele 2013. aasta järgse tulevikupoliitika käsitlemisel.

Dr Barca ja volinik Danuta Hübner esitlesid selle aruande võtmetulemusi avalikkusele 27. aprillil Brüsselis. Tuleval kuul leiab aset mitmeid Euroopa Liidu eesistujariikide Tšehhi ja Rootsi poolt organiseeritud üritusi, mis hõlmavad paljusid diskussioone liikmesriikide ja huvigruppide vahel.

Barca aruanne: kiire ülevaade

Aruandes nähakse vajadust ühtekuuluvuspoliitika põhjalikuma reformimise järele. Vajatakse kohapõhisemat lähene-mist koos selgema erinevusega majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide vahel ning teadlikkusega näitajate kasutamisel ja mõjude hindamisel esinevatest probleemidest.

Ühtekuuluvuspoliitika kasutamine rahastamisallikana ühtlase määramiseks ei ole õige tee, rõhutab aruanne. Nii et mida peab liit tegema, et tagada kõigile territooriumidele ja kõigile Euroopa kodanikele võimalus võtta liidu enda poolt pakutavatest võimalustest kõi-ke ja saada hakkama sellega seotud riskide ja ohtudega?

Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb täita kolm aruandes välja pakutud nõuet:

- hästi määratletud tõestataval majanduslikul loogikal põhinevad eesmärgid, mis on hindamiseks avatud;
- selge ja võimas poliitiline põhjendus, mis põhineb Euroopa praegustel tingimustel ja vastab selle elanike ootustele; ning
- valitsussüsteem, mis oskab endast õppida, soodustab aktiivselt demokraatlikku osalemist ja suudab usutavalt adekvaatselt tegutseda.

Täielikku aruannet vaadake aadressilt http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm.

Igas väljaandes uurib Panorama, kuidas näevad kaks projekti välja neid juhtivate inimeste silmade läbi. Me vaatleme ERFi poolt finantseeritud projektide häid ja halbu külgi: teeme kindlaks probleemi ning pakume lahendusi.

PROJEKT 1

MANNHEIMI MUSIKPARKIS

Faktid ja numbrid

Musikparki ning sellega seotud Popakademie projekti on Objective II raames investeeritud pisut üle 5 miljoni euro. Rahastamine algas 2004. aastal ning kestab üle 15 aasta.

Mannheimi Musikparkis

Loometööstusega on üks kummaline asi: see valdkond toob sisse palju raha, näiteks 2003. aastal oli Euroopas käive 654 miljardit eurot, mis on umbes 2,6% ELi SKTst. Kui aga asi jõuab rühma katkistes teksades teismeliste rahastamiseni, ei ole pangad enam nii lahked. Pärast 20 aastat muusikatööstuses on Christian Sommer asjast teadlik.

Tema kogemused ja lai tutvuste võrk on teinud temast edasiviiva jõu Mannheimi Musikparki jaoks – projekt, mis juhatab muusika valdkonnas alustavatele väikestele ja keskmistele ettevõtetele kätte esimese sammu redelil.

Saage tuttavaks projektijuhi Christian Sommeriga

Muusika jõudis Sommeri ellu hilistel kaheksakümnendatel, kui ta esines lavalaudadel laulja ja kitarrimängijana, kuid professionaalselt hakkas ta asjaga tegelema üheksakümnendatel. Aastal 1992 vahetas ta oma rolli ning hakkas grupi Master Boy mänedžeriks, kes saavutasid hoopis rohkem kui 15 minutit kuulsust. „Nad olid populaarsed üle maailma. See oli tõesti järsk õppimiskõver,“ meenutab Sommer.

Valusad õppetunnid, stress ning eelkõige loodud kontaktid on hindamatu väärtusega, kuid aastal 1997 sai tal küllalt. Tema järgmine käik viis ta rahvusvahelise plaadifirma keskmesse, kus ta veetis terve aasta, õppides tundma tootmise ja turunduse külge. Aastaks 2000 töötas ta Münchenis turunduse, artistide ja repertuaari juhina.

Kuid kui Mannheim vajab juhti oma kaasaegsele projektile, mis koondaks muusikateenused kokku ja arendaks välja stardipaketid, haaras ta Mannheimis sündinud ja üles kasvanud mehena sellest võimalusest kinni.

Aidata artistidel oma alal läbi lüüa

Musikparki 4300 ruutmeetri asub umbes 40 ettevõtet, kus töötab 140 inimest. Kogu selle avaruse juures on omad ruumid koreograafia ja näitlemise, õpikodade, mitme helistuudio ja TV stuudio jaoks ning stiilne koosolekuruum, kus pidada läbirääkimisi kõige tähtsamate lepingute asjus.

„Meie peamiseks eesmärgiks on tuua sisse kliente, kes oleks huvitatud meie ettevõtete tellimisest,“ ütles Sommer. Kui korporatsioonide ukSED on tundmatu bändi või tantsija ees kindlalt suletud, siis Musikparki jaoks avanevad need meelsamini. „Me oleme nagu sild, mis aitab ühel poolel teist mõista.“

Mis puutub rahastamise, siis väikeste ja keskmiste ettevõtete käivitamise abi on keskendunud äriplaanide loomisele. „See mudel ei kohanda ennast loomingulise tööstusega,“ selgitas Sommer. Nad ei saa pankadelt laenu ning nad tulevad toime väga vähesel „välisel“ rahaga. Muusikatööstus vajab käivitamiseks esinemisi – võimalust töötada ning näidata, milleks nad on võimelised ja seega luua rohkem tellimusi. Ja see on koht, kus mängu tuleb Musikpark.

Laiahaardeline teenus

Nendele, kes planeerivad korporatiivset meelelahutust, on Musikpark parim koht, kust seda leida. Seal on tantsijaid, muusikuid, audiovisuaalne meeskond ning muidugi ka tehnikud ja valgustajad. Nad korraldavad ka üritusi ning 150 m² galerii võimaldab noortel muusikutel ja fotograafidel oma töid näidata.

Ning artiste abistab ka see ühe katuse all tegutsev teenuste mitmekesisus. Nad juhivad üksteist, luues ideid, leides lahendusi – iga distsipliin töötab selle heaks, et järgmine oleks innovaatilisem. „Väga raske on luua head loomingulist tööd vaakumis,“ väidab Sommer. Tööstuse loominguline sisu: kunstnikud ja produtsendid; ning loomingulised professionaalid: turunduse, müügi, kujundamise, sündmuste, juriidilise ja finantstöö, veebilehtede ja Interneti-portaalide, reklaamide vallas – neil kõigil on koht selle pargi katuse all.

Lõpuks on nõuandja ametis Sommer, kes hoiab oma algatuste arengutel silma peal. „Noored ettevõtjad töötavad ennetavalt ning iseseisvalt. Me vaid aitame neil iseenast aidata,“ ütles ta.

PROJEKT 2

SWANSEA ÜLIKOOLI NANOHEALTHI KESKUSES (CNH)

Faktid ja numbrid

NanoHealthi keskusesse investeeritakse lähenemiseesmärgi alusel pisut üle 21 miljoni euro. Rahastamine algas 2009. aastal ning kestab üle 5 aasta.

Swansea Ülikooli NanoHealthi keskus (CNH)

Kuna tervishoiusüsteem seisab vastamisi kallite ravimeetoditega ning on vastuolus kuluka palliativse hooldamise toetamise eetikaga, on tungiv vajadus varajast diagnoosi võimaldavate vahendite arendamiseks.

Tuues kokku maailma akadeemia, erasektori ja riikliku terviseteenistuse, töötab CNH eesmärgiga rakendada haiguste avastamiseks ning õige ravi määramiseks nanotehnoloogiat.

Ühenduse loomine

Kuigi ta oli töötanud voogudega, laagritega ja katsete statistilise disainiga, mõistis Claypole võimalust uurimistöödest omandatud teadmiste rakendamiseks printimistööstusesse alles siis, kui ta printeril tekkis probleem tindivooluga. See juhtus aastal 1990 ning alates sellest on idee lumepallina veerenud. Ja nii palju, et antud sünergia uurimiseks loodi ettevõtte Diple, mis oli 2009. aastal RegioStarsi võitja.

Kui kunagi hoidis teda tegevuses tint, siis nüüd on selleks „printitavad vedelikud“. Ning vedelike omadused: juhtivus, pH-tundlikkus, magnetism, biovedelikud jne, see tähendab, et asjad, mida printitava materjaliga teha saab, on piiratud.

Kes on kaasatud?

Neli mõjukat Ühendkuningriigi teadusnõukogu nanomeditsiini ühingut on ühiselt kaasatud Swansea Ülikooli loodusteaduste instituuti (ILS) ning multidistsiplinaarse nanotehnoloogia keskusesse (MNC). Sellise eduka koostöö põhjal oli loogiline need kombineerida ning moodustada NanoHealthi keskus. Keskus hakkas tööle 2008. aasta lõpus.

Nii instituudil kui ka multidistsiplinaarsel keskusel on väga palju pakkuda: Blue C – üks maailma kiiremaid superarvuteid, mis on loodud meditsiiniuuringute teostamiseks, 25 spetsialistidest koosnevat uurimismeeskonda ILSis, üle 100 meeskonna MNCs ning lisaks riikliku terviseteenistuse ja IBMi toetus. „Meil on siin tõeliselt head võimalused,“ ütles Claypole.

Ennetamine on parem kui ravi

Nanoseadmeid ja nanobioandureid kasutatakse vedelikus või koenäidises olevate biomarkerite avastamiseks ja mõõtmiseks ning nende tundlikkuse tase on käesolevatest tuvastusmeetoditest palju täpsem. Selline filigraanne tuvastamine võimaldab näiteks vähi, diabeedi, ülekaalu ja paljude teiste tervisehäädade diagnoosi varem paika panna ning kiiremini raviga alustada.

Claypole juhib keskuse printimisosakonda, mis hõlmab piloot-programmi, „tindi“ tegemise tehist. Siin hakatakse arendama biotinti – nanoosakesi ja juhtmeid, ensüüme, biomarkereid ja DNAd. „Mulle meeldib mõelda, et meie tegevusel võib olla pikaajaline mõju haiguste ravimise ja jälgimise moodustele,“ selgitas ta.

Saage tuttavaks CNH tööühma liikme dr Tim Claypole'iga

Hüpe uurimistööst, mis tegeles saasteaine tekkimisega suitsus, biomaterjalide printimisele tundub olevat suur, kuid 1990. aastal andis juhuslik avastus Claypole'i karjäärile uue suuna.

Pärast oma esimese teaduskraadi saamist masinaehituse alal seitsmekümnendate keskpaigas töötas Claypole projektiinsenerina Cardiffis uue terasetööstuse ehitamisel. Ei kulunud palju aega, kui ta pöördus terasetootmise juurest tagasi ülikooli, et teha oma doktorikraad leekides tekkivate saasteainete teemal.

Põlemine ja tolmu eraldumine hoidsid teda tegevuses kaheksakümnendate keskpaigast kuni 1990. aastani, mil ta läks täiskohaga akadeemiasse. Youngbloodi õppejõuna Inseneri- ja füüsikateaduste uuringute nõukogus võttis Claypole vastu teadustöö koha Swansea Ülikoolis, keskendudes gaasiturbiini laagrite läbivaatamisele. Tema üheks uurimistöö valdkonnaks sai ka tuumareaktori voogude lasermõõtmine.

VIIES KONVERENTS TEEMAL PIIRKONNAD VÖRGUNDUS TULEMUSTE SAAMISEKS

16.–17. veebruaril Brüsselis toimunud konverents Piirkonnad majandusmuutustes kandis pealkirja „Vörgundus ja tulemused” ning oli kõike muud kui anekdootide pajatamine ning passiivne ekspertide kuulamine. Konverents oli väljakutsuv ja mitmekülgne: õpitoad hõlmasid selliseid teemasid nagu migratsioon ja satelliidiinfo.

Teadmiste ühendamine tulemuste maksimeerimiseks

Komisjon korraldab konverentsi igal aastal, aidates URBACT II ja INTERREG IVC poolt finantseeritud projektides osalevatel inimestel kokku tulla ning jagada oma kogemusi nime all „Piirkonnad majandusmuutustes”. Seekordne, viies konverents on keskendunud kolmele teemale: innovatsioon ja loomingulisus, kliimamuutus ja jätkusuutlik arendus. Lõpptulemuse võttis kokku Job Cohen, Amsterdami linnapea: „Leida lahendus levinud probleemile ning levitada seda lahendust üle terve Euroopa.”

Üheksa õpikoda, mille teemad hõlmasid nii veemajandust, universaalset lairibaühendust, kliimamuutuse mõju, tööstuse mõju linnamajandusele kui ka riskihaldamist satelliiditeenuste vahendusel, meelitasid kokku ligi 603 inimest üle kogu ELi.

Innovaatilise majanduse suunas

Panorama läks loovuse ja innovatsiooni õpituppa, kuna need on urbanistliku ja regionaalse arengu edasiviivad jõud, kus esinejad arutasid kultuuri ja ettevõtete vahelise lõhede täitmisest, sellest, kuidas olla edukas kultuuripealinn ning fundamentaalsest võrrandist „loovus+ettevõtlus=innovatsioon”.

Õpitoa avamisel selgitas regionaalpoliitika peadirektoraadi poliitika koordineerimise direktor Rudolph Niessler, et loovuse ja innovatsiooni aasta taga on kavatsus teha loovusest tõsine teema, mis määrab selle, kuidas me elame ja kuidas läheb meie majandusel. Selle õpitoa eesmärgiks oli pakkuda paremaid teadmisi rollist, mida kultuur, loov tööstus ja loomingulisus selles kontekstis võivad mängida.

Rääkides Flandersi piirkonna loomingulisest võrgust, võttis Pascal Cools organisatsiooni eesmärgid kokku nii: teeme Flandersi ettevõtjad loovamaks ning loomingulised Flandersi elanikud ettevõtlikumaks. „Majanduse peamine tugevus seisneb tema võimes olla loominguline, mitte enam efektiivne,” ütles ta, lisades: „Regioonid on parim koht innovatsiooni tabamiseks. Me oleme piisavalt

suured, et olla arvestatavad, ning piisavalt väiksed, et hoolida.”

Flandersi piirkonna loomingulise võrk on aktiivne ühel rahvusvahelisel veebilehel, kus regioonid Oklahomast Osakani teevad tööd selle nimel, et saavutada rohkem innovatsiooni. Cools kirjeldas raskusi, mis kaasnevad liitumisega rahvusvahelise veebilehele, mille partnerid asuvad kuues ajatsoonis: „milline on õige aeg telekonverentsi pidamiseks, kui kõik asuvad erinevates ajatsoonides?” Muude raskuste hulgas mainis ta ka veel mitmeid kultuurilisi erinevusi ning liikmete asukohast olenevat finantseeringute kättesaadavust.

„Me oleme erineva suurusega, seisame silmitsi erinevate väljakutsetega ning samuti on lahendused erinevad, kuid sel moel ei pea me hakkama uuesti ratast leiutama.” Inimesed imestavad, miks nad on kaasatud sellisesse suurde võrku. „Minult on mõnikord küsitud, et kas ma olen hull, et meie tööriistad teistele regioonidele annan,” ütles Cools. „Kuid ma saame sealt ka vastu. Peame olema avatud.”

Presentatsioonide läbivaatamisel tekkis arusaam, et võrgus on midagi enam kui rääkimine – nad peavad endaga kaasa tooma konkreetseid ambitsioonikate eesmärkidega projekte. Nagu Liverpooli, Euroopa kultuuripealinna 2008 koordinaator tunnistab, ei oleks tema ega ta meeskond osanud ette kujutada, et see aasta nii edukaks kujuneb. „Me panime juba alguses oma ambitsioonid paika ja hakkasime nende poole liikuma,” seletas ta.

Selge eesmärgi omamine inspireerib erinevaid organisatsioone koos töötama. Viis aastat tagasi konkureerisid Liverpooli kultuuriasutused teineteise vastu toetusrahade saamiseks. „Kultuuripealinnaga kaasneva suurepärase nähtusena on lähenemine nüüd kollektiivsem. Me tegime koostööd, et kultuur püsiks päevakorras tähtsaimal kohal,” selgitab Peterson.

” Suured ambitsioonid, suur suutäis – oma eesmärkide saavutamiseks on võimalik teha praktilisi asju ”

Neil Peterson – Liverpool, Euroopa kultuuripealinn 2008

MAJANDUSMUUTUSTES –

2008 pakkus Liverpoolile võimaluse kasutada kultuuri linnaelanike töölerakendamiseks. Kunstiprojektid tõid kokku erineva taustaga inimesi erinevatest linna piirkondadest, soodustades arutelu selle üle, kuidas on migratsioon ja immigratsioon Liverpoolile kasuks tulnud ning millist kahju on põhjustanud vägivald ja homofobia.

Majandus saab kasu, kuid Peterson hoiatab: „Te peate teadma, milline edu välja näeb.” See võib korrata eelmist Coolsi poolt antud kommentaari, et majandus löikab kultuurist kasu ja loomingulisusel läheb aega, enne kui see läbi filtreerub ning mõõtmiseks piisavalt tugevaks saab – need on pikaajalised investeeringud regiooni innovatsioonivõimesse.

Kultuur kui loovuse ja innovatsiooni edasiviiv jõud

Tegevuste puhul, mis seavad loovuse majandusarengu edasiviivaks jõuks, on eriti oluline regionaalne tase. Luues unikaalse suhte kohast ja kultuurist, saate tulemuseks loovuse. Mis puutub koostöösse artisti ja äri sektori vahel, on Pia Areblad ja Rudolph Niessler kindlad: igal sektoril on oma legitiimsus. Küsimus ei ole artisti muutmises äriinimeseks ega vastupidi. On olemas ühtne alus, mida me saame kõige rohkem ära kasutada nende kahe vahelise sünergia saavutamiseks. „Sooritagem siis see eksperiment ning jagagem seda head tava ilma hirmu ja kadeduseta olukorras, kus mõlemal kaasatud partneritest on palju võita,” ütles Niessler.

Arengu nimel koondumine

Kultuuriettevõtete majandusgrupid (ECCE) on Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) poolt kaasfinantseeritud võrk, mis pakub ettevõtjatele nõu ja väljaõpet kultuuri- ja loomingulises sektoris.

Need teenused on kättesaadavad kohalikes ressursikeskustes, mis töötavad ECCE võrgu linnades: Nantes, Rennes ja Angers Prantsusmaal, Aachen Saksamaal, Eindhoven ja Utrecht Hollandis ja Huddersfield Ühendkuningriigis.

Kultuurisektori ja loometööstuse areng ei seisne suurte ettevõtete tohutuse arengus, vaid hoopiski selles, kuidas väikeettevõtted suudavad koostööst, võrkudest ja internetimüügist märkimisväärselt kasu lõigata. Võrgu suurimaks väljakutseks oli arendada kasutajate poolt loodud internetipõhine rahvusvaheline kogukond inimestest, kes on loovuse ja kultuuriga seotud.

See platvorm on vabalt kasutatav ning külastajad saavad üles laadida oma isikliku või ettevõtte profiili, määrata ära huvialad ning käivitada veebilogi. Seda võib kasutada ka samas asukohas või ühiste huvidega inimest kokkuviimiseks. Pakub huvi? Vaadake: www.connectedcreatives.eu

Piirkonnad majandusmuutustes – heade tavade määramine, rafineerimispoliitika

Euroopa regioonide mitmekesisuse tulemusena on hulga väljakutsetega tegelemiseks välja kujunenud erinevad lahendused – üks ei ole kunagi päris sama mis teine. Teadmiste hulk on lai, nagu ka lahenduste hulk.

Kuna teadmiste alad võivad teineteist täiustada, kutsuti ellu algatus Piirkonnad majandusmuutustes. See järgib ühtekuuluvuspoliitika sees toimuvat liikumist, et keskenduda rohkem Lissaboni strateegia põhieesmärkidele kasvu ja töökohtade osas, eriti inimressursside arendamine, suurenenud investeeringud innovatsiooni ja teadmiste majandusse, ettevõtluse toetus ja kriitiliste ELi infrastruktuuride arendamine.

Selle sihiks on võtta taas kasutusele hea praktika jagamine, tehes võrgust toimivate ideede jagamise tööriista. See on võimalik peamiselt läbi kahe üleeuroopalise võrguprogrammi INTERREG IVC ja URBACT II.

VIIMANE TEEMA

Territoriaalsel ühtekuuluvusel ees olev tee oli ka viimase Panorama väljaandes teema. Euroopa komisjon sai rohkem kui 380 vastust oma territoriaalse ühtekuuluvuse rohelisele raamatule. Andes oma panuse tulevikupoliitika kajastamiseks, tervitasid ELi liikmesriigid, regionaalvõimud, piirkondlikud ja kohalikud assotsiatsioonid, linnad, majanduslikud ja sotsiaalsed partnerid, tsiviilorganisatsioonid, akadeemilised ja teadusintituudid ning üldiselt kodanikud rohelist raamatut. Paljud jagasid seisukohta, et territoriaalne ühtekuuluvus täiendab ja tugevdab majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Euroopa Komisjon avaldab debati kaastööst kokkuvõtte. Selle kaastöö reaalne esitlemine saab olema majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse 6. progressiaruande osa. Järgmise sammuna uurib Euroopa Komisjon viise, kuidas oleks territoriaalset ühtekuuluvust võimalik integreerida ELi ühtekuuluvuspoliitikasse pärast aastat 2013.

JÄRGMINE TEEMA

Järgmises Panorama väljaandes keskendutakse esimesele ELi Läänemere strateegiale. Strateegia kohaselt peaks regiooni keskkond olema jätkusuutlik ning heaolu peaks suurene-ma. Peamisteks prioriteetideks on veel transpordisõlmede parandamine ning mereohutuse ja turvalisuse suurendamine. Kaasates suure hulga osapooli: liikmesriigid, regioonid, linnad, erasektor, huvigrupid ja avalikkus, on see strateegia üks peamisi prioriteete Rootsi ELi eesistujamaaks olemise ajal 2009. aasta teisel poolel. Panorama heidab pilgu regiooni mõjutavatele probleemidele ning räägib antud poliitikat kujundavate ekspertidega.

KUUPÄEVAD	SÜNDMUS	KOHT
10. juuni 2009	ELi Läänemere regiooni strateegia kinnitamine Euroopa Komisjoni poolt http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm	Brüssel (BE)
11.–12. juuni 2009	Läänemere strateegia – regionaal ja ühtekuuluvuspoliitika tegevuses http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/visby_11062009_en.htm	Visby (SE)
15.–16. juuni 2009	INFORM-i kolmas kohtumine Regionaalpoliitika kogukonna võrgustike teabeametnikud http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm	Brüssel (BE)
17. juuni 2009	JESSICA võrguplatvorm http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_network_en.htm	Brüssel (BE)
18.–20. juuni 2009	Innovatsioonipäev 2009 http://www.innovationdays.eu/	Lissabon (PT)
17. juuli 2009	RegioStars 2010 rakenduste tähtaeg http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm?nmenu=4#2010	
Tähtaeg: 15. august 2009	Euroopa haridus- ja sotsiaalkomitee Design ZeroNine – Euroopa auhind jätkusuutlikule olevikule www.design-competition.eesc.europa.eu Tudengitelt ja professionaalsetelt disaineritelt oodatakse sellest konkursist osavõttu ja ideede esitamist kuni 15. augustini 2009.	
5.–6. oktoober 2009	Euroopa hartast väikeettevõtetele kuni väikeettevõtte seaduseni http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm	Stockholm (SE)
5.–8. oktoober 2009	Avapäev – Euroopa regioonide ja linnade nädal: Globaalsed väljakutsed, Euroopa lahendused http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brüssel (BE)
14.–16. oktoober 2009	Loovuse ja innovatsiooni konverents 2009 http://www.creativityandinnovation.nl/	Maastricht (NL)

Regionaalpoliitika sündmuste kohta leiate teavet aadressilt http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

KN-LR-09-029-ET-C

See on esimene uue graafilise disaini ja kirjastaja jaotisega Panorama väljaanne. Panorama jätkab igas väljaandes mingi spetsiifilise teema kajastamist ning oleme lisanud ka uusi rubriike regionaalpoliitika uurimiseks erinevatest vaatenurkadest, kuhu need kõik on kaasatud. „Projekti sisu“ artikkel tutvustab projekte, mille käekäiku loodab Panorama pikema perioodi jooksul jälgida ning kajastada, näiteks ERDE poolt kaasfinantseeritud projektide juhtimise ja realiseerimise õnnestumisi ja raskusi. Samal ajal uuritakse jaotises „Ühtsed alused“, mida teevad sama valdkonna teised organisatsioonid

Alates järgmisest väljaandest on teil võimalik esitada küsimusi praktilistel projektiteemadel, poliitika või teemakäsitluse kohta. Me loodame avaldada lugejaid enim huvitavad küsimused, vastused ning kommentaarid. Järgmises Panorama väljaandes keskendutakse esimesele **ELi Läänemere strateegiale**. Selle strateegia eesmärgiks on koordineerida erinevate regioonis olevate poolte (liikmesriigid, regioonid, finantsinstitutsioonid, EL, Läänemere organisatsioonid, mitteriiklikud organisatsioonid jne) jõupingutusi, et nende koostöö võimaldaks regiooni tasakaalukamat arengut.

Kirjutage aadressile regio-panorama@ec.europa.eu ning esitage küsimusi või avaldage arvamust sellel või mõnel teisel regionaalpoliitika teemal.

ISSN 1725-8200

© Euroopa Ühendused, 2009
Reprodutseerimine on lubatud, kui allikale on viidatud.

Trükitud Belgias

EUROOPA ÜHENDUSTE AVALIKE
DOKUMENTIDE OSAKOND
L-2985 Luksemburg

Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektooraat
Üksus B1 - Teave ja side
Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brussels
Faks: (32-2) 29-66003
E-post: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_et.htm

